

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 11/429 | GODINA XL | CIJENA 10 KN

STUDENI 2021.

**"Evo, dolaze dani - govori Gospodin - kad
ću ispuniti dobro obećanje..." (Jer 33,14a)**

Poštovani čitatelji Ladonje,

i ove nas godine krajem mjeseca studenoga, u vrijeme izlaska ovoga broja Ladonje, raduje jedan događaj koji je itekako važan za život naše mjesne Crkve. To je slavlje đakonskoga ređenja četvorice bogoslova iz sjemeništa Redemptoris Mater u Puli. Svake godine svjedočimo tim lijepim slavlјima, pa smo ih možda i prihvatili kao nešto što se redovno događa. Možda i nismo dovoljno svjesni kako je to važan i značajan događaj te da je naša Porečka i Puljska biskupija bogatija za četiri nova đakona, a nadamo se sljedeće godine i za četiri nova svećenika. Doista vjerujem da taj događaj stvarno zasluguje ne samo našu čestitku tim mladim ljudima, koji su se u ovom našem vremenu odlučili odazvati pozivu i krenuti putem svećeniš-

tva, nego i našu iskrenu zahvalnost i poštovanje njihovim obiteljima i njihovim zajednicama koje su ih dopratile do toga trenutka. Svatko tko se bolje upoznao sa svećeničkim zvanjem, zna da svako zvanje prate molitve mnogih koji su svjesni važnosti svećeništva za život Crkve i vjernika u svakom vremenu, pa tako i danas. Isto tako, svako zvanje prati puno strpljenja, razumijevanja, požrtvovnosti i dobra primjera svih koji sudjeluju u odgoju. Jedino tako možemo svjedočiti slavlјima ređenja i nadati se novim zvanjima. Uz čestitke našim novim đakonima, potrebno je moliti da njihov poziv doista bude na dobrobit mnogima kojima će služiti svojom đakonskom službom i da njihovo svećeništvo bude blagoslov za sve koji im budu povjereni u budućem svećeničkom životu.

Poštovani čitatelji, započinjemo još jedno došašće, vrijeme od posebnoga značenja za svakoga vjernika. Iako smo se nadali da ćemo ove godine „normalnije“ proživjeti ovo radosno vrijeme priprema za blagdan Isusova rođenja i susreta s Bogom, kako nas poziva Božja riječ koju čitamo u ovom vremenu, ipak ćemo se i ove godine morati prilagoditi okolnostima koje nam diktira koronapandemija s kojom se još uvijek cijeli svijet bori. Pa ipak, možda bi baš to trebalo iskoristiti da bolje i dosljednije kao vjernici doživimo ovo vrijeme. Možda ćemo ove godine imati više prigode doživjeti trenutke tišine, sabranosti i molitve, koji su nam potrebni kako bismo doživjeli pravu poruku došašća. Možda će biti malo manje blještavila božićnih ukrasa po prodavaonicama i šoping-centrima koji nas iznenadeju i prije početka

došašća. Ili će biti manje zvonkih zvukova božićnih pjesama koje se mogu čuti već početkom došašća na radijskim postajama. Možda će i raznorazni i neizostavni domjenci biti primjereni i skromniji jer oni ionako nemaju baš puno veze s Božićem i Isusovim rođenjem. Zbog svega toga možda je i ove godine prigoda da mi, koji želimo dostoјno proživjeti ovo vrijeme došašća, krenemo od sebe, od svoga duhovnog života. Jedino će tako slavlje Božića i za nas biti radostan i ohrabrujuć događaj, događaj koji nam vraća nadu i pouzdanje u Božju ljubav i Božje pouzdanje. Upravo nam radi toga tijekom vremena došašća Crkva stavlja pred oči lik Blažene Djevice Marije. Gledajući njezin primjer, i mi možemo s jednostavnosću, skromnošću i dubokim povjerenjem u Boga doživjeti da se i u nama rode prava vjera i iskrena nada koje su nam u ovom današnjem vremenu potrebne. I sv. Ivan Krstitelj osoba je koja posebno obilježava vrijeme došašća, koja nas poziva da se na dostojan način pripremimo za susret s novorođenim kraljem. Primjer njegove odgovornosti i dosljednosti, hrabrosti i odlučnosti potrebni su nam kako bismo u svom životu i vremenu poravnali puteve i staze koji nas često udaljuju od onih s kojima živimo i za koje živimo.

Ovo je vrijeme nova prilika da kao vjernici i kršćani dostoјno živimo svoje poslanje. Radi toga je potrebno, kako kaže Evangelje prve nedjelje došašća „...uspraviti se i dignuti glave, jer se približuje naše otkupljenje“.

Poštovani čitatelji, neka nam svima bude blagoslovljeno i plodonosno vrijeme došašća.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Puljske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Danijela Fattorich, David Gortan, Vilim Grbac, Tomislav Milohanić, Željko Mrak, s. Terezija Pavić

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-puljska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Godišnja pretplata 120,00 kuna

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik

JOSIP TURČINOVIC d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

Broj i naziv ziro računa:

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d. d.

IBAN: HR7023800061147003243

Uplate iz inozemstva izvršiti na:

JOSIP TURČINOVIC d.o.o.

Dobrilina 6, PAZIN

IBAN: HR7023800061147003243

BIC/SWIFT: ISKBHR2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Adventski vijenac.

Advent u...srcu

Svake se godine u razdoblju došašća reklamiraju razni adventski programi. Riječ „advent“ i riječ „došašće“ znače isto: pripremu za dolazak Isusov. I dok nam razni „adventi“ nude raznolike prikladne i neprikladne programe, kao vjernici pozvani smo ući u istinsku pripremu, koja je za nas „organizirana“ u Božjoj riječi. U nizu prekrasnih liturgijskih čitanja Božja nas riječ uvodi u otajstvo Božića – u svoj njezinoj dubini i složenosti. Ne radi se samo o sjećanju na povijesni trenutak Isusova rođenja nego na duboku stvarnost susreta s Bogom, koji nadilazi kategoriju povijesti i otvara nas prema vječnosti. Možemo reći i ovako: susret s novorođenim Isusom istovremeno nas priprema za susret s uskrslim Gospodinom na kraju vremena. Te dvije dimenzije – povijesna i iznadvremenska – uvijek su isprepletene. I naš je život takav: živimo u jednom povijesnom trenutku, ali naša je duša usmjerena prema vječnosti, a za vječnost se moramo pripremiti. Došašće nas uči kako to činiti.

Izdvojili smo nekoliko misli: u prvoj nedjelji došašća čitamo o posljednjim vremenima, u drugoj nedjelji došašća govoriti se o početku djelovanja Ivana Krstitelja, ali i o pripravi za „dan Kristov“. U Evangeliu treće nedjelje došašća triput se ponavlja pitanje što nam je činiti, a u četvrtoj nedjelji došašća odzvanja Psalam 40, citiran u poslanici Hebrejima: „Evo, dolazim...vršiti, Bože, volju twoju!“

Riječ Božja neće uminuti...

Prva nedjelja donosi nam apokaliptični prikaz u Lukinu evangeliju, koji govoriti o velikim promjenama na kraju vremena: „Doista, sile će

se nebeske poljuljati. (...) Kad se sve to stane zbivati, uspravite se i podignite glave jer se približuje vaše otkupljenje.“ (Luka 21,25.28). Nebeske će se sile poljuljati: Luka opisuje događaje pred kojima je čovjek potpuno bespomoćan i pun straha samo promatra kako sav stvoreni svijet gubi obrise reda i logike. No u tenu kad sve propada, Isus poziva: uspravite se i podignite glave jer – On dolazi. Kako mudra poruka za našu svakidašnjicu! Uspravite se i podignite glave – ne samo na kraju svijeta nego u svakom trenutku života, kad se ruše sve naše prividne sigurnosti. Ne gledajte ono što propada, već ono što opstaje, a to je – Božja riječ. I u Markovu evangeliju Isus u istom kontekstu naglašava: „Nebo će i zemlja uminuti, ali riječi moje ne, neće uminuti.“ (Marko 13,31)

U drugoj nedjelji došašća Pavao svojim Filipljanima piše: „I molim za ovo: da ljubav vaša sve više i više raste u spoznanju i potpunu pronicanju te mogućete prosuditi što je najbolje da budete čisti i besprijejkorni za dan Kristov, puni ploda pravednosti po Isusu Kristu – na slavu i hvalu Božju.“ (Fil 1,9-11) Pavao nas uči da se čovjek spremi na susret s Bogom putem ljubavi koja raste. Njegove nam riječi mogu zvučati preuzvišeno. Tko to može svojim silama biti „čist i besprijejkoran“? Nema čovjeka koji je bez grijeha, greške, mrlje i slabosti: zato smo i potrebni otkupljenja, potrebni milosti koja nas preobražava, i za koju netko moli, baš kao što je Pavao molio za svoje Filipljane.

Što nam je činiti?

I treća nas nedjelja došašća, u prikazu početka djelovanja Ivana Krstite-

lja, uči konkretnom pristupu vjeri. Ivan nastupa kao prorok i u svom govoru koristi jake slike. Međutim, kad mu narod postavlja konkretno pitanje: „Što nam je činiti?“, on odgovara vrlo jednostavno: „Tko ima dvije haljine, neka podijeli s onim koji nema. U koga ima hrane, neka učini isto tako.“ (Luka 3,11) Ivanova je uputa jasna – pozvani smo činiti dobro, brinući se o drugim ljudima. Evangelist Luka kroz riječi Ivana Krstitelja uči da svaki čovjek u svakoj okolnosti može učiniti dobro. Imati dvije haljine (danas bismo rekli dvije jakne) – možda zvuči skromno, ali dvije su haljine bogatstvo za onoga koji nema nijednu. Imati suvišak hrane, makar malen – veliko je blago, koje se može podijeliti s onim koji nema ništa. I carinici i vojnici, koji su bili poznati po primjeni sile u svom pozivu, Ivanu postavljaju isto pitanje: „Što nam je činiti?“ Ivan im odgovara naglašavajući granicu koju ne smiju prijeći: ne čini nasilje i ne ranjavaj na bilo koji način čovjeka kojega imaš pred sobom.

Ivan Krstitelj svoje je vjernike učio velikodušnosti i blagosti kako bi ih pripremio za susret s Isusom. Isus ide korak dalje te pokazuje kako se u potpunosti prihvata Božja volja. Zato će u četvrtoj nedjelji došašća Poslanica Hebrejima pojasniti smisao Kristova ulaska u svijet: „Dolazim vršiti Božju volju!“ U toj smo volji i mi posvećeni, prinosom tijela Isusa Krista, zauvijek. (Hebrejima 10,10)

Osloniti se na Božju riječ, rasti u ljubavi, činiti dobro svakome, uvijek vršiti Božju volju: to je istinski adventski program na koji smo i ove godine pozvani.

Zakoračili smo u vrijeme adventa i kako vrijeme bude prolazilo, misna biblijska čitanja polako će nas sve više uvoditi u otajstvo Isusova rođenja u štaciji. No, u ovoj godini, Godini svetoga Josipa, u ovom posebnom liturgijskom vremenu možemo razmišljati nad životom i postupcima mudra poglavara Svetе obitelji, kojemu je povjerena briga za dvije najsvetiјe osobe ljudske povijesti – Isusa i Mariju. I moliti ga za mnoge milosti koje su nam potrebne – i za sebe i za sve one potrebite koje vidimo u obitelji, na poslu, u svakidašnjici.

Naš je blaženi Alojzije Stepinac u jednom od svojih nagovora, tumačeći zaziv Litanija svetom Josipu BRIŽNI BRANITELJU KRISTOV, kako lijepo objasnio zašto ovaj veliki svetac zaslužuje ne samo naziv hranitelja nego i branitelja Isusova. „**Vjerno je ispunio sve što mu je Gospodin naredio preko anđela, uz velike žrtve, samo da dijete Isus, njegovoj brizi povjerenog, ostane na životu.**“ Došašće je vrijeme da se i mi sami preispitamo koliko smo vjerni Bogu i koliko vjerno ispunjavamo sve ono što On od nas traži. Mрmljamo li nad nedaćama i nevoljama koje nas zadesa ili smo poput svetoga Josipa spremni na bilo koju žrtvu samo da bismo ispunili ono što Bog od nas traži? Pazimo li brižno da u našim obiteljima, društvu, ljudima među kojima se krećemo, dijete Isus živi u nama i da tako budemo blagoslov svima koje susrećemo? Učinimo ovaj ispit savjesti i donesimo nove odluke u kojima ćemo slijediti svetoga Josipa i vjerno ispunjavati sve ono što Bog od nas traži!

BRIŽNI BRANITELJU KRISTOV, MOLI ZA NAS!

BRIŽNI BRANITELJ KRISTOV! Sveti je Josip uvijek, u svako doba dana i noći, bio spreman braniti dijete Isusa od svega što bi moglo ugroziti njegov život. Herod je svim silama htio uništiti malenoga Isusa. Nije prepoznao u njemu Boga koji je i samoga Heroda htio pohoditi i raskinuti lance grijeha u koje je bila okovana njegova duša. Sveti je Josip svim silama i uz najveće žrtve sve učinio da spasi Mariju i Isusa od Heroda i odvede ih na sigurno.

Razmišljajući o Herodu, bl. Alojzije Stepinac kaže: „**Herod je slika grijeha. Herod je slika oholosti. Herod je slika lakomosti. Herod je slika bludnosti. Herod je slika zavisti i mržnje, kojom je progonio Isusa, kako smo vidjeli. Herod je slika neumjerenosti. Herod je slika srdžbe i bijesa. Herod je slika lijenosti, nemara za nadahnuća Božja. Herod je slika i tolikih drugih zala koja iz ovih glavnih izviru.** Mnogo Heroda vreba na udove Kristove, na besmrtnе duše otkupljene dragocjenom Krvlju Isusovom da ih smaknu i pogube zauvijek u pakao.“

Ako smo iskreni prema sebi, prepoznat ćemo i u sebi Heroda, čovjeka ranjena grijehom, opijena svjetom i zemaljskim užitcima, koji ne prepoznaće Božji dolazak. Prepoznat ćemo i ove grijeha koje naš blaženik spominje, jednoga ili više njih. Ipak, to nas ne smije obeshrabriti. Jer, kao što je sveti Josip nekoć dijete Isusa izbavio iz Herodovih ruku, želi pomoći i svakome od nas i izbaviti nas od grijeha. „**I tko bi se razborit usudio poreći da su ti udovi Kristovi na srcu svetome Josipu i da i njih želi istrgnuti krvavom Herodu, to jest grijehu, ako ga samo zazovu u pomoć!**“

Zato papa Franjo ove godine s osobitom ljubavlju ističe: „**IDITE K JOSIPU!**“ Idite ako ste umorni, ako ste obeshrabreni, ako ste u sumnjama... idite ako vidite da se s nekim manama nikako ne možete uhvatiti u koštač, ako vas tako često prevladava ljtunja, lijenost, oholost, zavist i ostali grijesi... Idite! Sveti Josip kao pravi brižan otac čeka na svakoga od nas da nam pomogne i da ovoga došašća pripremi naša srca za Isusovo rođenje.

Mnogo je toga što će ovoga došašća odvraćati naš pogled od naše nutrine i stavljati naglasak na izvanske pripreme. Ne dajmo se zavesti! Advent ili došašće vrijeme je za pripremu našega srca, naše nutrine, da bismo mogli Isusa imati u sebi. Samo ako imamo Isusa u sebi, moći ćemo Isusa dati i drugima. Sveti je Josip pripremio štalu, taj hladni prostor za Isusa i ugrijao ga svojom ljubavlju, brigom, pažnjom. Želi i nama pomoći da i naša srca budu topao dom za Isusa. Zato je potrebno moliti, moliti svetoga Josipa da nam pritekne u pomoć. I ovaj tako brižni otac spremno će doći svaki put kada ga zazovemo i zamolimo:

*Predragi sv. Josipe,
prihvati me i čuvaj kao svoje dijete.
Bdij nara mnom dan i noć,
pomozi mi u svakoj nevolji,
utješi me u teškim trenutcima.
Brani me od vidljivih
i nevidljivih neprijatelja.
Pomozi mi da trajno živim
u Božjoj prisutnosti.
Ljubljeni sveti Josipe, svojim
zagovorom
izmoli mi žarku ljubav prema
Bogu i Presvetoj Euharistiji,
i nježnu ljubav prema Blaženoj
Djevici Mariji.
Izmoli mi duh pokore i snagu
za nošenje svakodnevnog križa,
duh služenja iz ljubavi
prema Bogu te milost poniznosti,
strpljivosti i
prihvaćanja svega iz Božje ruke.
Zaštiti me od grešnih prigoda
i pomozi mi da očuvam
čistoću duše i tijela.
Sveti Josipe, osobito budi uz mene
dok budem umirao
i isprosi mi milosrđe Božje
na času smrti. Amen.*

(don Josip Radić)

(izvor: J. Batelja (prir.): „Bl. Alojzije Stepinac: Sveti Josip. Propovijedi prema litanijama sv. Josipa“)

SUMRAK ISTINSKE KOMUNIKACIJE

Ovo krizno vrijeme koje nam je nametnula pandemija koronavirusa očito je iznjedrilo i neke nove oblike ponašanja i komunikacije među ljudima. Oni su svakako donekle postojali i ranije, ali nisu bili tako masovni i nisu bili u mogućnosti izroditи neke dalekosežne posljedice. Govorim o nekakvoj komunikaciji među ljudima koja postaje nametljiva i goropadna. Njezin je cilj svoje odluke i svoje stavove i mišljenja pod svaku cijenu nametnuti drugima. Gotovo kao da se vraćamo na jednoumni sustav života, samo što se vlastiti stav ne može nametnuti snagom oružja ili prijetnje, nego je moguće suptilno i uporno plasirati ga na, za takav oblik komunikacije uvijek spremne, društvenim mrežama. Prostor rezerviran za individualne i osobne odluke i mišljenja koji će tatkvi i ostati, sve je manji. Novi je trend da za svaku svoju osobnu odluku i za svako svoje individualno mišljenje ili stav pojedinac ili grupa istomišljenika pod svaku cijenu žele pridobiti druge, žele se nametnuti, katkada uz pokušaj diskvalifikacije onih koji im se neće prikloniti.

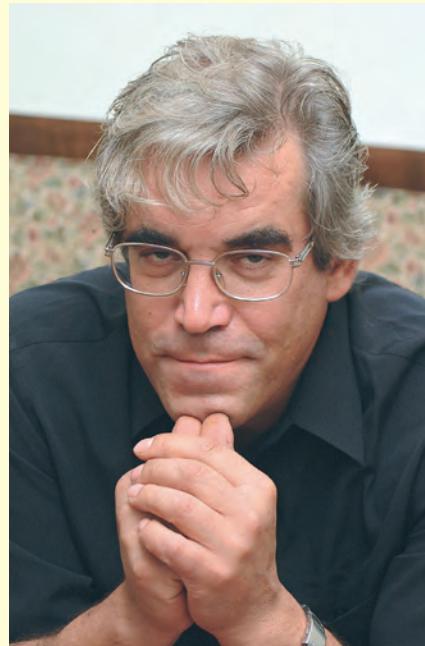
Nedodirljiv prostor čovjeka

Biti nekome primjer vlastitim životom ili stavom, bez puno riječi, kao da pripada prošlosti. Sada kao da je na djelu svojevrsna „manija javnosti“, svatko želi biti kreator javnoga mnijenja, za svoj svjetonazor pridobiti maksimalan broj pristaša. Kao da neki politički način komunikacije koji možemo nazvati „strankomanijom“ prodire i u sve ostale pore života. Netko donosi osobnu odluku da će se cijepiti i odmah plasira tu svoju odluku u javnost kao da bi ga u tome svi trebali slijediti. Drugi odluči da se neće cijepiti i učini isto. I tako se formiraju grupe kojima je vrhunski cilj zadobiti što je više moguće pristaša. Najmanje je važno hoće li im to uspjeti iznošenjem istine ili nekakve demagogije. U svakom slučaju, gubi se onaj prostor autentične osobne intime

vlastite savjesti, vlastitih osjećaja, strahova, sumnji i istinâ, koji bi u svakom slučaju trebao ostati netaknut i nedodirljiv. Kada netko pokuša prodrijeti u taj osobni i intimni kutak pojedinca, prečesto to graniči s nasiljem, pogotovo kada taj prođor dolazi od neke institucije, države, medija, društvenih mreža. Svaki obnašatelj neke funkcije u društvu ili državi trebao bi toga biti svjestan.

Problem komunikacije

S druge strane, svaki pojedinac i svaka društvena ili državna institucija dužni su raditi za dobrobit cijele zajednice. Mogu se dogoditi povijesni slučajevi ili trenutci kada se, uz maksimalno poštivanje prostora osobnosti, slobode i intime svakoga pojedinca, svaki član zajednice mora osjetiti odgovornim za dobrobit zajednice. To čini onaj koji se cijepi jer smatra da tako doprinosi vlastitom zdravlju i zdravlju zajednice, ali i onaj koji se ne želi cijepiti jer također smatra da će time zaštititi zajednicu od neželjenih i možda dugoročnih negativnih posljedica. Nedopustivo je, međutim, te svoje stavove uporno i silom nametati drugima. Jer i jedni i drugi smatraju da svoje stavove temelje na valjanim argumentima. Tko je u pravu? Eto pravoga problema u komunikaciji. Krist je izlječio slijepca i opsjednutoga, ali je od njih htio čuti žele li to ili ne. Komunikacija je prethodila ozdravljenju. Naša se komunikacija, međutim, svodi na prepucavanja, „googliranje“ po internetu, na potragu za svakojakim znanstvenicima diljem svijeta koji će stati „na našu stranu“. I tu je svemu kraj. S pravom svi očekujemo od naših znanstvenika da se usuglase, da međusobno komuniciraju, izlože jasne razloge „za“ i one „protiv“. Tek nakon toga možemo govoriti o onome što bi bilo ispravno činiti od onoga što nije. Dotad ćemo ostati zarobljeni u individualističkim i senzacionalističkim pristupima problemu ovladavanja

pandemijom, okruženi „zlogukim procima“ koji predviđaju katastrofične scenarije ako se cijepimo i ako se ne cijepimo.

Čovjek – suradnik Božji

Svemogući je Bog rukama i znanju čovjeka prepustio brigu o sebi i drugima. Da nije tako, bio bi stvorio robote, a ne ljude. Čovjek je suradnik Božji, „Cooperator Dei“. Stoga ponašanje po Božjoj zamisli nije ne činiti ništa ili gurati problem „pod tepih“. Bitno je da svatko čini ono što smatra da odgovara Božjoj zamisli za njegovo dobro i dobro zajednice. Nedopustivo je, međutim, zbog vlastitoga stava omalovažavati napore onih koji svakodnevno nastoje spašavati živote i zdravlje ljudi ili pak onima koji drugačije razmišljaju o problemu koji nas je snašao namestiti svoj stav i pogled, bili to članovi Stožera, medicinski djelatnici ili obični ljudi. Čovjek će pobijediti i ovu pandemiju, to je sigurno. Nama će ostati zadatak da naučimo poštovati osobnost i slobodu odlučivanja svakoga člana zajednice u kojoj živimo i, prije svega, da naučimo međusobno komunicirati bez nepotrebnih i štetnih „etiketiranja“. To bi trebalo vrijediti i za vjernike i za one koji nisu vjernici. I jedni i drugi prečesto dopuštaju da ih se „educira“ s raznoraznih razina, iako su sposobni sami odlučivati o svom dobru i dobru drugih ljudi.

„Progonjeni Pravednik zauvijek je pobijedio svijet“

Svetkovina sv. Maura, zaštitnika Porečke biskupije i grada Poreča, 21. studenog, ove je godine proslavljena na 34. nedjelju kroz crkvenu godinu, na nedjelju Krista Kralja.

Svečanu misu poldanicu u porečkoj je bazilici predvodio mons. Ivan Devčić, nadbiskup i metropolita riječki. Koncelebrirali su apostolski administrator Porečke i pulske biskupije nadbiskup mons. dr. Dražen Kutleša te porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan. Misi je, uime gradske uprave, nazočio gradonačelnik Poreča Loris Peršurić sa suradnicima, te predstavnici policije, vatrogasaca i hitne medicinske pomoći.

Prigodne riječi dobrodošlice okupljenima je uputio nadbiskup

Kutleša. Zahvalio je mons. Devčiću na dolasku, uputio pozdrave gradonačelniku sa suradnicima, predstavnicima javnih službi te gostima iz Njemačke, iz okolice München-a, koji svake godine nazoče proslavi svetkovine sv. Maura.

„Danas, na 34. nedjelju kroz crkvenu godinu posebno slavimo jednog Učitelja i jednog njegovog učenika, Isusa Krista i sv. Maura, jednog od mnoštva njegovih učenika koji su ga naslijedovali i vjernost mu potvrdili žrtvom života“, rekao je propovjednik na početku homilije.

Govoreći o progonstvima mons. Devčić je podsjetio da je progonjeni Pravednik zauvijek pobijedio svijet. Istaknuo je da je „progonstvo mistrij, koji je povezan s misterijem patnje, ali nije s njime istovjetan. Dok patnja pogoda sve ljude, progonstvo zahvaća pravedne zato što su pravedni. Dok Bog pomoću patnji želi očistiti grešnika i kušati pravednika u okviru nauma ljubavi, progonstvom se neko opako biće pokušava suprotstaviti tom naumu i odvojiti čovjeka od Boga“, istaknuo je mons. Devčić citirajući francuskog teologa Leona Dufoura. „To se dogodilo i sv. Mauru, kao i tolikim drugim kršćanima, koje su neprijatelji kršćanstva progonili upravo radi toga da bi ih odvojili od Krista i prisilili ih da ga se odreknu.“

„Vjera u Isusovu konačnu pobjedu davala je mučenicima snage da prihvate i podnesu svakojaka pro-

gonstva i mučenja zbog pripadnosti i vjernosti Njemu, svome Učitelju, Spasitelju i Kralju. Među njima je bio i sveti Mauro, koji je poput njih, žrtvom vlastitoga života zbog vjernosti Kristu, na zadirajući način pokazao koliko ga ljubi, koliko vjeruje i bespogovorno prihvata što je naučavao.“

Propovjednik je nadalje povezao slavlje svetkovine sv. Maura i Krista Kralja: „Sveti Mauro je, zajedno s bezbrojnim mnoštvom onih koji su radije prihvatali smrt mučenjem nego se odrekli Krista, također radije izabrao mučeništvo i smrt nego izdaju Isusa, koji se dao razapeti radi nas i našega spasenja. Zato je

dostojno i pravedno na svetkovinu Krista Kralja zajedno s njime slaviti i sve one koji su ga, kao on, priznali Kraljem i to posvjedočili žrtvom vlastitoga života, jer Crkva vjeruje da su svi oni s Kristom u slavi Očevoj i da s njime kraljuju.“

„Vjera u Emanuela, Boga s nama, a to je upravo Isus Krist, Sin Božji koji je zbog nas i našega spasenja postao jedan od nas, Sin čovječji, a da zbog toga nije prestao biti i Sinom Božnjim, davala je sv. Mauru i bezbrojnim kršćanskim mučenicima tijekom povijesti ono isto pouzdanje i istu nadu koju je u svom srcu nosio starozavjetni psalmist dok je klicao ‘Pa da mi je i dolinom

smrti proći, zla se ne bojim, jer si ti sa mnom,” citirao je mons. Devčić te je u nastavku podsjetio na riječi ohrabrenja koje je sv. Pavao apostol uputio prvim kršćanskim zajednicama u Rimu. Istaknuo je da su oni, usred strašnih progona, crpili snagu iz vjere, nade i ljubavi, triju bogoslovnih kreposti, kojima Bog svoje vjerne jača i vodi do pobjede.

„Danas se onih koji su Isusa osudili i razapeli sjećamo po zlu koje su mu učinili, a Isusu se klanjaju i slave kao svog Spasitelja, Učitelja i Kralja svega stvorenja bezbrojni štovatelji diljem kugle zemaljske. A gdje su danas nekad svemoćni carevi, kraljevi, Pilati, koji su ga osudili na grozno mučenje i smrt? I gdje su oni koji su im se divili i podizali im spomenike? Tko ih se još danas sjeća? To su pitanja koja pred nas stavlja Blagdan Krista Kralja, koji je blagdan i svih onih koji su Isusa Krista kao takvog i prije nas priznavali kao i onih koji ga kao takvog priznaju danas, svih njegovih sljedbenika, i štovatelja, graditelja i članova njegova Kraljevstva Istine, Pravde i Ljubavi među kojima časno mjesto zauzima i sveti Mauro”, zaključio je povjednik te poželio neka nam sv. Mauro i svi sveti mučenici budu uzori i zagovornici pred Bogom.

Na kraju mise, zbog epidemioloških mjera, nije održana tradicionalna procesija gradskim ulicama, već su samo koncelebranti ispratili relikvije u ophodu atrijem bazilike. Misa je završena svečanim blagoslovom s relikvijama sv. Maura. Misu je glazbeno uzveličao zbor katedralne župe uz orguljsku pratnju Marija Eterovića. Završne zahvale izrekao je katedralni župnik preč. Milan Zgrablić. (G. Krizman)

O svetkovini sv. Maura uručeno odlikovanje viteza Reda svetog Grgura Velikoga i biskupijska priznanja

Osvečanom večernjem misnom slavlju na svetkovinu sv. Maura biskupa, zaštitnika Porečke biskupije i grada Poreča, u nedjelju, 21. studenog 2021. i ove je godine, tradicionalno, apostolski administrator Porečke i Pulske biskupije mons. dr. Dražen Kutleša uručio biskupijska priznanja, a tom je prigodom prof. dr. sc. Ivanu Milotiću predao i papino odlikovanje viteškog Reda Svetog Grgura Velikog.

Uz mons. Kutlešu koncelebrirali su kancelar biskupije mons. Sergije Jelenić i porečki kanonik, dekan i župnik preč. Milan Zgrablić, te više svećenika.

Mons. Kutleša se je u prigodnoj homiliji, u kontekstu svetkovine Krista Kralja, osvrnuo na pojam Kraljevstva Nebeskoga, kako ga u evanđelju naziva sv. Matej evanđelist, ili Kraljevstva Božjeg kako ga definiraju evanđelisti sv. Luka, sv. Marko i sv. Ivan. Najbolju definiciju Kraljevstva Božjega, koje postoji u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, nalazimo u molitvi „Oče naš“, naglasio je mons. Kutleša, u riječima „dodi Kraljevstvo tvoje, budi volja Tvoja, kako na Nebu tako i na zemlji“. Bit Kraljevstva Božjeg je vršenje volje Božje. U Novom Zavjetu Isusu Krist naviješta Kraljevstvo Božje, ali u isto vrijeme On je sam Kraljevstvo Božje. Kraljevstvo Božje u našem životu započinje kada mi nadvladamo sebe i prihvativimo osobno volju Božju. Zato nam Crkva daje sakrament ispovijedi, kako bi nadvladali svoju oholost. Najveće prepreke u postizanju Kraljevstva Božjega nalazimo spomenute u Blaženstvima; ona nam govore ‘blago siromasima duhom’ i ‘blago proganjениma zbog pravednosti, njihovo je kraljevstvo nebesko’. U Kraljevstvo Božje ulaze samo nedužni i bezazleni kao djeca. Upravo se djecu uzima kao primjer

jer ona bezrezervno vjeruju svojim roditeljima i jednostavna su i ponizna, kako ih je Bog stvorio, ne pretvaraju se. Najveće prepreke čovjeku u zadobivanju Kraljevstva Božjega su farizejstvo, dvoličnost, te nemogućnost oprاشtanja drugima. Isplati se živjeti po Volji Božjoj i žrtvovati se za Kraljevstvo Nebesko, molimo za zagovor sv. Maura da se uvijek znamo opredijeliti za Kraljevstvo Nebesko, zaključio je mons. Kutleša.

Nakon popričesne molitve izmisljena je molitva sv. Mauru biskupu, a potom je uslijedila dodjela biskupijskih priznanja te svečano uručenje papinog odlikovanja. Obrazloženja za dodjelu priznanja pročitao je kancelar biskupije mons. Jelenić.

Josip Blarežina iz Župe Barban biskupijsko je priznanje primio za dugogodišnje pomaganje u crkvi, svećenicima i za službu zvonara i sakristana.

Mirjana Ferencić iz Župe Svetе Lucije Pazinske nagrađena je za dugogodišnje pomaganje u župi, crkvi, rad s djecom i organizacijama.

Marija Kos iz Župe Borut primila je priznanje za dugogodišnje pomaganje u crkvi i uređenje crkve te sviranje i vođenje zbora.

Prof. dr. sc. Ivanu Milotiću dodijeljeno je odlikovanje viteza Reda svetog Grgura Velikoga.

Hodočašće u Karlovac i Krašić

U subotu 23. listopada vjernici našega Labinskog dekanata hodočastili su u nacionalno svetište sv. Josipa u Karlovcu i u Krašić, rodnu župu bl. Alojzija Stepinca.

Hodočasnici su krenuli u 6 sati ujutro s Labinskog kolodvora. Kao duhovna pratinja hodočašću su prisustvovali vlč. Mirko Vukšić, vlč. Blaž Bošnjaković, vlč. Janez Barboić i vlč. Stipe Breko.

Dolaskom u Karlovac hodočasnici su imali mogućnost svete isповijedi. Toga su dana u svetište sv. Josipa hodočastili i mlađi Šibenske biskupije zajedno sa svojim biskupom mons. Tomislavom Rogićem i drugim šibenskim svećenicima.

Biskup Rogić predvodio je misno slavlje i u svojoj homiliji pozvao sve prisutne na življjenje vjere po uzo-

ru na zaštitnika hrvatskog naroda. Svetište je bilo prepuno vjernika, a župnik domaćin vlč. Antun Sente napomenuo je kako je ovo najveći broj hodočasnika u svetište od početka koronakrize.

Nakon svete mise slijedio je ručak u prostorijama svetišta i vrijeme za osobnu molitvu. Oko 14 sati hodočasnici su se zaputili prema Krašiću. Po dolasku u Krašić vjernike je dočekao vlč. Ivan Vučak, upravitelj Župe Presvetoga Trojstva u Krašiću. Vlč. Vučak na jednostavan je način izložio život našega hrvatskoga blaženika. Posebno je naglasio proturječnost nekih današnjih stavova u Crkvi koji prigovaraju Svetom Ocu zbog čekanja oko proglašenja bl. Stepinca svetim i zbog uključivanja Srpske pravoslavne Crkve u taj proces. Proturječno je to što je

upravo bl. Alojzije mučen i trovan zbog svoje nepokolebljive vjernosti Svetoj Stolici. Drugim riječima, kardinal Stepinac danas bi prvi stao u obranu Svetog Oca.

Nakon molitve u župnoj crkvi vjernici iz Labinskoga dekanata zaputili su se u obilazak župne kuće u kojoj je bl. Alojzije Stepinac živio svoje godine kućnoga pritvora i gdje je na kraju umro.

Zatim su hodočasnici izmolili Križni put Alojzija Stepinca, nakon čega su se uputili natrag prema Istri.

Vjerujemo da je Bog spustio svoju milost na naše hodočasnike po zagovoru sv. Josipa i bl. Alojzija Stepinca kako bi i oni mogli, naslijedujući njihov primjer, ispuniti volju Božju u svome životu jer to je i istinski smisao svih pobožnosti, pa tako i hodočašća. (Sudionik)

Svetkovina Svih svetih u Poreču

U ponedjeljak, 1. studenoga 2021., o svetkovini Svih svetih, apostolski upravitelj Porečke i Puliske biskupije, mons. dr. Dražen Kutleša misu je predvodio na porečkom gradskom groblju. Koncelebrirali su kancelar Biskupije mons. Sergije Jelenić, porečki dekan i župnik preč. Milan Zgrablić te porečki župni vikar vlc. Boško Čatlak.

Biskup je u prigodnoj homiliji nglasio tri temeljna pitanja svakoga vjernika: „Kamo idemo?“, „Tko smo mi?“ i „Kako doći do Kraljevstva nebeskog?“

„Kada gledamo kamo čovjek ide i kamo smo mi kao ljudi usmjereni, najbolje ćemo naći odgovor kada sami sebe pogledamo. Kada se spremamo na neki put, obično planiramo i gledamo što ćemo sa sobom ponijeti da nam bude sve pri ruci i često daleko više ponesemo stvari nego što nam je potrebno, pogotovo kada putujemo na neki važan put. Onda smo pripravni, koncentrirani i činimo sve kako ne bismo nešto zaboravili, ali isto smo tako i mi vjernici svjesni da smo putnici, hodočasnici na ovoj zemlji. Znamo da ćemo ovdje živjeti određeni broj godina, 70, 80, i ako smo dobra zdravlja, možda 90 godina i da s ovoga svijeta trebamo poći na jedan drugi svijet, to jest sami se možemo zapitati što ćemo na taj put ponijeti sa sobom. Ne možemo ponijeti ni ono materijalno bogatstvo što smo stekli, ni ono sve drugo što smo postigli u životu, ali najbolji odgovor na sve to jest kada ovih dana razmišljamo i razgovaramo sa svojim ukućanima o našim pokojnicima. Redovito ne spominjemo što su oni materijalno učinili, koliko su napravili kuća, što su kupili, kako su uživali u životu, koliko su putovali svijetom, nego se sjećamo onih njihovih dobrih karakteristika i ljubavi koju su iskazali prema nama. Tako i mi kada odlazimo s ovoga svijeta, trebamo sa sobom ponijeti ono što nam nitko drugi ne može oduzeti, našu dobrotu, našu vjernost i našu ljubav prema Bogu i prema drugim ljudima. Sve su one druge stvari, materijalne, prolazne, propadljive i ostaju iza nas i ne znamo tko će ih uživati i na koji način. Zato,

dragu braće i sestre, i mi dok smo na ovome svijetu, potrudimo se sa sobom ponijeti one neraspadljive stvari po čemu će nas Bog primiti u kraljevstvo nebesko.“

„Nadalje, možemo sebi postaviti pitanje tko smo mi“, nastavio je predvoditelj. „Mi ćemo možda reći ‘mi smo ljudi koji živimo na ovoj zemlji’. Svjesni smo koliko je ova naša zemlja mala i koliko postoji galaksija i svega onoga drugoga, što dobro znamo iz različitih znanosti. Možemo sami sebi postavljati različita pitanja, ali gledajući teološki i filozofski, dolazimo do dva temeljna opredjeljenja: ili je čovjek došao iz ničega i na ovome je svijetu živio određeni broj godina i vraća se u ništa, ili da je Bog stvorio čovjeka i poslao ga na ovaj svijet da živi i na kraju kada završi svoj zemaljski put, da se ponovno vraća svome Ocu Nebeskom. U tome je sve sadržano i svatko od nas samo treba u vjeri prihvatići ono što je za nas vjernike logičnije jer Bog nas je stvorio i poslao na ovu zemlju, kako u drugom čitanju čujemo, ‘da budemo djeca Božja’. Djeca Božja imaju i svoje obvezne i dužnosti. Mi dobro znamo da kada smo nećija djeca, onda se od nas očekuje da svoje roditelje slušamo, da ih poštujemo i da budemo dobri prema svojim roditeljima, da im činimo sve one druge stvari što bismo željeli, kada mi budemo u njihovim godinama, da i nama čine naša djeca. Zato u prvom redu trebamo ljubiti Gospodina Boga svoga svim umom svojim, svim srcem svojim jer tako živeći, oponašamo Isusa Krista koji je na najizvrsniji način sve to činio.“

„Mi trebamo vršiti one dvije zapovijedi ljubavi ako želimo biti Božja djeca, a mi to jesmo, samo ne smijemo iznevjeriti ono što Bog od nas očekuje. Nakraju, vidimo u blaženstvima, Bog nam pokazuje put kako doći u kraljevstvo nebesko. Mi vrlo dobro znamo da ako u životu želimo biti dobri, ako

želimo završiti studije, ako želimo biti veliki sportaši i uspješni, imati uspješnu karijeru, moramo mnogo žrtvovati, mnogo truda i muke uložiti i pitanje je hoćemo li uspjeti u onome što želimo.

Tako je i za vječni život“, nglasio je propovjednik. Ne možemo se uzdati u one koji nam obećavaju da je to vrlo jednostavno, nego je to, kako je Isus rekao, vrlo težak i mukotrpan put kako bismo mogli doći do kraljevstva nebeskoga.

Neka nam naši pokojnici budu poticaj da i mi dođemo gdje vidimo da su oni, u kraljevstvu nebeskom. Trebamo uvijek biti svjesni u svom životu da smo prolazni i da nismo vječni, da sve ono što je materijalno, propada, jedino duhovno ostaje, i da se trebamo truditi da postignemo neprolazna dobra, a ne samo ići za prolaznim dobrima i zemaljskim uspjehom. Ako budemo išli za tim, razočarat ćemo se i onda ćemo u tim teškim trenutcima teško nalaziti utjehu. Za čime nam srce žudi, to će nam srce postići, ali isto tako, na sve to usmjerit ćemo i svoj razum. „Zato, draga braće i sestre, moleći se za naše pokojne, iskazujući im poštovanje, molimo i za sebe, da nam Bog podari snage da možemo na ovome teškom zemaljskom putu postići kraljevstvo nebesko“, zaključio je nadbiskup.

Po završetku misnoga slavlja predvoditelj i koncelebranti uputili su se do središnjega križa te je ondje mons. Kutleša predvodio molitvu za sve pokojnike.

Predstavljamo naše đakone

David Sebastian Castillo Gallardo

Reci nam nešto o svom životnom putu

Zovem se David Sebastian Castillo Gallardo, imam 25 godina i dolazim iz Ekvadora, iz glavnoga grada (Quito), koji je na 2800 metara nadmorske visine. Stigao sam u Hrvatsku 2014. g. Peti sam od šestero

djece i još ih je troje na nebu. Kao svaki mladić živio sam jedan normalan život, imao svoje planove i svoje ideale za budućnost. Da budem iskren, nisam mislio da ću biti svećenik jednoga dana jer to me nije baš previše privlačilo. Oduvijek sam primao kršćanski odgoj u obitelji i u školi, ali pri kraju srednje škole počeo sam se udaljavati od Crkve i Boga. Na poziv svoje majke slušao sam kateheze Neokatolickog puta gdje sam ponovno otkrio Božju ljubav, osobno sam doživio i primio radosnu vijest da me Bog uvijek ljubi i prihvata ovakva kakav jesam, a ne kakva sam mislio da trebam biti ili kako su drugi mislili da moram biti. Na ovom sam Putu otkrio i da me Bog poziva na prezbiterat, to je bio period kad sam bio na fakultetu i studirao kemiju, imao sam 17 godina. Bog mi je dao raspoloživost da idem na bilo koje mjesto na svijetu i preko jednoga ždrijeba dobio sam Hrvatsku. Jako sam zadovoljan što sam ovdje jer vidim da me Bog čekao tu da mi ponovno pokaže svoju ljubav.

Izdvoji jedan za tebe važan trenutak iz bogoslovskega dana

Ja bih rekao da ima više važnih trenutaka, ali za mene je posebno važna bila prva godina kad sam tek stigao. Nisam znao jezik, nisam znao običaje, nisam znao nikoga, na početku nisam znao ni gdje se točno nalazi Hrvatska, nisam znao ništa. Ali sjećam se da mi je u to vrijeme Bog dao jedan poseban odnos s njime. Bilo je teško, ali sam baš zbog toga iskusio da je Bog uz mene i da je to poziv koji On potvrđuje i drži.

Ispričaj nam ukratko jednu šaljivu zgodu iz sjemeništa

Jednom smo kosili travu jer oko sjemeništa ima mnogo trave i treba ju održavati. Meni je bilo prvi put da kosim travu i počeo sam kosit kako su mi pokazali, ja s jedne strane, a drugi bogoslov s druge strane. Pri kraju primjetim da nešto nije u redu jer gdje sam ja pokosio, bilo je niže, a gdje je pokosio onaj drugi bogoslov, bilo je više. Na kraju smo otkrili da sam loše namjestio kosičicu i trebali smo sve iz početka. Od tada uvijek gledam na kojoj visini kosim travu.

Reci nam što ti prvo padne na pamet kad čuješ riječ đakon

Padaju mi na pamet dva svetca: Stjepan i Lovro, koji su bili đakoni i dali su život za Krista.

Slobodan Rakić

Reci nam nešto o svom životnom putu

Zovem se Slobodan Rakić i imam 34 godine. Rođen sam u Osijeku, a odrastao u Istri, najprije u Varvarima, a kasnije u Karojbi. Nakon srednje škole upisao sam Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu na kojem sam diplomirao 2011. godine. Nakon toga zaposljen sam se u Puli kao programer. Tijekom života bavio sam se i različitim aktivnostima: sviranjem električne gitare u glazbenom sastavu, slobodnim penjanjem itd. tražeći čemu posvetiti život. Mislio sam da ću u znanosti na fakultetu pronaći nešto uzvišenije, čemu bih posvetio život, također uz želju za osnivanjem obitelji. Kada nisam bio ispunjen ni znanostu, bio sam otvoren za Boga i doživio Njegovu ljubav pa sam znao da Njemu želim posvetiti život. Krajem studija Gospodin mi je na Neokatolickom putu otkrio da me poziva na svećeništvo, pa sam nakon nekoga vremena ušao u sjemenište i do danas sam veoma zadovoljan.

Izdvoji jedan za tebe važan trenutak iz bogoslovskega dana

Zaista ima mnogo važnih trenutaka, a izdvojio bih vrijeme misijske prakse u Danskoj gdje sam video da Bog koristi nas, slabe ljude, kako bi nekoga približio sebi i pokazao mu svoju ljubav.

Ispričaj nam ukratko jednu šaljivu zgodu iz sjemeništa

Jednom smo jedan bogoslov iz našeg sjemeništa koji dolazi iz Italije i ja za uskrsno vrijeme pomagali na župi u Barbanu. Na dan Uskrsa trebali smo služiti na misi u Ceru, selu blizu

Barbana. Kako je ovaj bogoslov još učio hrvatski, umjesto Cere, razumio je da je župnik rekao „cero“ (tal. svijeća), da trebamo pripremiti uskrsnu svijeću, tako da smo na kraju samo on i ja stajali ispred prazne crkve u Barbanu s uskrsnom svijećom i kadionicom.

Reci nam što ti prvo padne na pamet kad čuješ riječ đakon

Služenje drugima, pri oltaru i u svakodnevnom životu.

Reci nam nešto o svom životnom putu

Zovem se Zoran, imam 37 godina, rođen sam i odrastao u Splitu. U Splitu sam završio studij računarstva i radio kao programer u jednoj većoj kompaniji. Već za vrijeme srednje škole počeo sam se udaljavati od Crkve i tražiti svoj životni put i ostvarenje preko studija, karijere, sporta, glazbe, društva... Ono što sam pronašao, bilo je uvijek nepotpuno zadovoljstvo kratkoga vijeka. Preko razočarenja koja sam doživljavao Gospodin me pomoću prijatelja i poznanika pomalo vratio u Crkvu, odnosno na Neokatekumenski put gdje sam otkrio njegovu ljubav prema meni na koju sam nakon nekog vremena odgovorio dajući svoju raspoloživost da idem u sjemenište.

Izdvoji jedan za tebe posebno važan trenutak iz bogoslovnih dana

Cijela formacija koju sam živio u sjemeništu za mene je bila jako važna, a posebno mi je važno bilo vrijeme misionarske prakse kada sam bio u Engleskoj i Srbiji jer sam mogao vidjeti konkretni učinak koji Riječ Božja i evangelizacija imaju u svijetu.

Ispričaj nam ukratko jednu šaljivu zgodu iz sjemeništa

Jedno ljeto nas 12 bogoslova išlo je mjesec dana u Crotone, na krajnji jug Italije učiti jezik. Do Napulja smo stigli zrakoplovom i tu smo mislili kupiti autobusne karte. Kad smo saznali da više nema karata za taj dan, po ulici smo tražili nekoga s kombijem. Pregоворi su bili pravi napolitanski, ali sretno smo istoga dana stigli u Crotone...u kombiju za 9 osoba.

Reci nam što ti prvo padne na pamet kad čuješ riječ đakon

Pružite mir jedni drugima i idite u miru!

Reci nam nešto o svom životnom putu

Zovem se Vasko i imam 42 godine, dolazim iz Makedonije, iz jednoga grada na jugoistoku koji se zove Strumica. Neokatekumenski put upoznao sam u Strumici, kada su me neki prijatelji pozvali na kateheze, dok sam u tom razdoblju živio u dubokom besmislu i egzistencijalnoj krizi. Otišavši na kateheze, čuo sam da me Bog ljubi takva kakav jesam. Zahvaljujući Katoličkoj Crkvi i Neokatekumenskom putu, počeo sam rasti u vjeri, a danas sam u sjemeništu. Inače nikada nisam imao planove za svećeništvo, ali Bog je imao plan za mene te sam danas iznimno sretan.

Izdvoji jedan za tebe posebno važan trenutak iz bogoslovnih dana

Svaki je trenutak u sjemeništu poseban i važan, izdvojio bih trenutak prakse koju sam proveo u Srbiji i Makedoniji gdje mi je Gospodin pomagao i učvrstio me u misionarskom pozivu te sam video da ljudi imaju potrebe za Bogom, potrebe evangelizacije.

Ispričaj nam ukratko jednu šaljivu zgodu iz sjemeništa

Na mojoj prvoj godini dogodila se šaljiva zgoda kada se vrijeme pomaknulo za jedan sat unaprijed. Nisam o tome vodio računa te sam došao u kapelicu na molitvu sat vremena ranije. Vidjevši da nema nikoga, vratio sam se natrag u krevet sav radostan.

Reci nam što ti prvo padne na pamet kad čuješ riječ đakon

Služenje u jednostavnosti.

VI. HRVATSKI SOCIJALNI TJEDAN

Na poticaj Hrvatske biskupske konferencije, i u organizaciji Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve, predstavnici (nad)biskupija u Hrvatskoj okupili su se 22. i 23. listopada 2021. godine na Šestom hrvatskom socijalnom tjednu koji je, zbog epidemiološke situacije, istodobno po predstavnicima svih (nad)biskupija u Hrvatskoj održan u fizičkom obliku u Zagrebu i u pojedinim metropolitanskim odnosno (nad)biskupijskim sjedištima u Hrvatskoj gdje su se u većem broju okupili sudionici također u fizičkom obliku i na daljinu pratili i aktivno sudjelovali u događanjima dvodnevnog susreta. Predstavnice Porečke i Pulsko biskupije koje su sudjelovale na Šestom hrvatskom socijalnom tjednu u Zagrebu bile su s. Terezija Pavić i gđa Iva Milohanić.

Dvjestotinjak sudionika, od čega 34 predavačica i predavača iz cijele Hrvatske pod različitim su vidovima razmatrali iznimno važnu i aktualnu temu *Demografija – iseljavanje – migracije*. Sudionici Šestoga hrvatskog socijalnog tjedna cjelokupnoj hrvatskoj javnosti, pojedincima i ustanovama, predstavnicima vlasti i javnim djelatnicima uputili su Deklaraciju u kojoj su naglasili da se Hrvatska nalazi u dubokoj demografskoj krizi, zapravo već je ušla u demografski slom zbog intenziviranog pada broja živorođenih, pada broja stanovnika te poremećenosti dobne strukture stanovništva.

Hrvatska je tradicionalno iseljenička zemlja, a iseljavanje je povećano ulaskom Hrvatske u EU i globalnom gospodarskom krizom 2008. godine. Uz to, Hrvatska se u posljednjih 25 godina suočava s pojmom useljeništva i povratništva. Riječ je prije svega o razmjerne velikom broju Hrvata koji su nakon ratnih stradanja 90-ih godina dva desetoga stoljeća doselili iz Bosne i Hercegovine te dijelom i iz Srbije.

The banner features the text "Šesti hrvatski socijalni tjedan" in large letters, followed by three categories: "DEMOGRAFIJA", "ISELJAVANJE", and "MIGRACIJE". Below these categories are small circular icons representing each topic.

22.–23. listopada 2021.
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA
Zagreb, Ksaverska cesta 12a

Druga skupina useljenika se odnosi na Hrvate rođene u raznim zemljama svijeta kojih je razmjerno malen broj. Činjenica jest da će se u budućnosti Hrvatska morati suočiti puno više i temeljiti s problematikom useljenika iz različitih zemalja. Budući da je Hrvatska granična zemlja EU-e preko koje veliki broj migranata želi prijeći u bogatije zemlje EU-e, iznimno je važan način kako se u Hrvatskoj postaviti prema suvremenim migracijama.

U Deklaraciji su sudionici ovog znanstvenog skupa zatražili da se poduzmu potrebne mjere kako bi se usporili negativni demografski trendovi, a to uključuje prije svega demografski razvoj kao prioritetno hrvatsko nacionalno i strateško pitanje. Također, potrebno je oblikovati politike koje trebaju uključivati prožimanje i suglasje različitih sfera: obiteljske, populacijske, stambene, migracijske i drugih u cilju donošenja politika koje mogu polučiti rezultate u ublažavanju negativnih populacijskih i migracijskih trendova.

Također, traži se cjelovita provedba postojećih i budućih strateških dokumenata koji će osigurati praktičnu primjenu mjera u zadražavanju sadašnjega i privlačenju novog stanovništva, povratnika i useljenika.

U Deklaraciji je također naglašeno da bi mjeru populacijske politike

trebalo provoditi na cjelokupnom prostoru Hrvatske, a koordinirati s tri upravne razine: državnom, županijskom i gradsko/općinskom. Jednako je važno, osim upravne razine, u aktivnosti i mjeru uključiti i lokalno stanovništvo kroz različite modele participativnog upravljanja.

„Usporavanje negativnih demografskih kretanja u Hrvatskoj nije moguće provesti bez podizanja stope nataliteta. U tom smjeru bi svakako trebalo propitati učinkovitost sadašnje stambene politike prema mladim obiteljima temeljene na subvencioniranju stambenih kredita. Smatramo da bi mjeru bila učinkovitija kada bi je obitelji mogle koristiti ne samo na početku obiteljskog života, nego i kasnije, skladno povećanju broja djece. Stoga bi kombinirani model (kupovina/najam stana) mladim obiteljima u početku osiguravao pristupačan najam stambenog prostora potpomognut od strane jedinica lokalne samouprave, a nakon njihova formiranja može im se ponuditi subvencionirani stambeni kredit.“

Također, u Deklaraciji se traži „veća ulaganja u obiteljsku politiku i djecu u Hrvatskoj bez čega je iluzorno očekivati demografsku revitalizaciju Hrvatske.“

Osim niske stope nataliteta, gubitak stanovništva se događa i iseljavanjem hrvatskog stanovništva. „Određeni podaci govore da

je u posljednjih deset godina, to jest između 2011. i 2020. godine iz Hrvatske iselilo oko tristo tisuća stanovnika.“

Deklaracija donosi da građani Hrvatske imaju nizak stupanj povjerenja u institucije. Stoga „hrvatske institucije moraju sve učiniti kako bi se vratilo povjerenje građana u njihovo djelovanje. To je moguće učvršćivanjem dobrih praksi, te usmjeravanjem institucija na rješavanje problema građana. Za to je potrebna reforma javne uprave koja će omogućiti više odgovornosti, a time i učinkovitosti u brizi za opće dobro.“

„Potrebno je ozbiljno uzeti u obzir problematiku useljavanja u Hrvatsku sa svim pozitivnim i negativnim što taj proces nosi sa sobom. U privlačenju stanovništva potreban je aktivan pristup kako bi se izbjegli parcijalni i stihiski modeli koji eventualno zadovoljavaju

samo pojedine segmente tržišta rada, odnosno potrebno je donošenje jasne imigracijske politike. Promocija zemlje, njezinih prednosti, kvalitete života, sigurnosti traži uključivanje svih zainteresiranih aktera u osmišljavanju programa privlačenja stanovništva. Pritom programi useljavanja i integracije moraju imati jasno definirana prava i obveze useljenika. U njihovu kreiranju mogu se koristiti uspješni primjeri zemalja koje imaju duge prakse useljeničkih i integracijskih politika uz poštivanje hrvatskog jezika, kulture i tradicije.“

„Posebnu pozornost treba posvetiti povratnoj migraciji. U tom pogledu povratnicima treba omogućiti što bezbolniji povratak vezano uz smanjenje poteškoća ili/i uklanjanja prepreka u administrativnom ili pravnom smislu kako za pojedince tako i za čitave obitelji.

Kod migrantskih tokova, naglašena je potreba razlikovanja statusa *izbjeglica* od statusa *migranta*. „Izbjeglice su u životnoj opasnosti i suvremene su države dužne pronaći načine kako im pomoći i osigurati im siguran boravak u zemljama koje su ih primile. Migranti u pravilu traže bolji život. I tu valja biti solidaran. Svakako u oba slučaja treba poštovati red i zakonitost, jer nije pomoći utopljeniku ukoliko se spasitelj i utopljenik zajedno utepe. Pomoći treba biti organizirana, orijentirana na rješavanje generatora problema vodeći, s jedne strane, računa o zaštiti domicilnog stanovništva kako bi se izbjeglo kršenje zakona, nasilje i mogući kaos. S druge strane, stoljetna tradicija Crkve u hrvatskom narodu i tradicija gostoljubivosti hrvatskoga naroda traži od nas da svakom čovjeku dobre volje omogućimo, u danim okolnostima, život dostojan čovjeka.“ (IKA)

PAPA IVAN PAVAO I. PRED PROGLAŠENJEM SVETIM

Na Petrovoj je Stolici u naše doba bio niz svetih papa. Među njima i Albino Luciani, papa Ivan Pavao I. Rodio se u Canale d'Agordo 17. ožujka 1912. Kao dječak išao je u sjemenište u Feltre, pa u Belluno. Za svećenika je ređen 7. srpnja 1935. Doktorirao je na Gregorijani. U početku je kateheta i kapelan, predavač u sjemeništu. Biskupom je imenovan 1958. godine, a 15. listopada 1969. imenovan je patrijarhom Venecije i tako je nama došao bliže i znao mnogo o našim krajevima, nekad pod Venecijom. Bio je vrstan teolog.

Briga za siromaha

Papa ga je Ivan XXIII. 5. ožujka 1978. imenovao kardinalom. Napisao je knjigu kao zamišljeno pismo znamenitim povjesnim osobama „Illustrissimi“. Knjiga je pobudila veliko zanimanje. Napisao je i „Katehetske mrvice“. Odlikovao se poučavanjem djece i mladih u vjeri. Bio je vrlo neposredan i skroman. Njegovo je načelo bilo „bolje je služiti, negoli vladati.“ Godine 1975. pohodio je Brazil, 1977. Fatimu i razgovarao s vidjelicom sestrom

Lucijom koja mu je proreklaapanstvo.

Kao biskup sudjelovao je na Drugom vatikanskom koncilu. Bio je velik borac protiv pobačaja. „L'Osservatore Romano“ neke mu članke nije objavio. Bio je preteča enciklike pape Pavla VI. „Humanae vitae“. Doživio je nered u župi Monter. Kad je ondje umro stari župnik, narod je za nasljednika htio omiljenoga mladog kapelana. Župnika imenuje biskup, ne narod. Župa se podijelila. Slali su izaslanstva, a kada nije pomoglo, onda se župa podijelila, zavladala je netrpeljivost, čak i opasnost, tako da je u župu za svaku sigurnost za biskupova pohoda doveđen autobus karabinijera. Bio je održesit, godine 1966. uzeo je Pre-sveto i odnio ga, dok se situacija ne smiri. Svećenicima je sugerirao da prodaju crkvene dragocjenosti i pomognu siromahe i Misije.

Zagonetna smrt

Kao kardinal i patrijarh Venecije pročitao je životopis mladića iz Pule, sluge Božjega Egidija Bulešića „Nasmijani mornar“ i rekao: „Eto, to su ličnosti, za koje posebno želimo da budu poznate.“ Sudjelovao je u izboru pape. U Rim je stigao nekim starim autom koji se pokvario i molio je mehaničara da mu ga popravi jer se hitno treba vratiti u Veneciju. Jednoj je časnoj sestri u šali rekao: „Ja sam izvan opasnosti.“ Nije imao nikakvu primisao o izboru za papu. I baš je 10. kolovoza 1978. on bio izabran. Izabran je isti dan već u četvrtom glasovanju. Kardinalima je rekao: „Gospodo kardinali, neka vam Bog oprosti što ste mi učinili.“ Nakon izbora htio se obratiti mnoštvu vjernika koje je molilo i čekalo na Trgu svetoga Petra, ali mu ceremonijar nije dao

do riječi jer nije bio običaj. On je to ponizno prihvatio.

Kao papa uveo je neke novine. Prvi je izabrao dvostruko ime: Ivan Pavao I. Nije dopustio da ga nose na svečanom tronu, nije nosio tijaru, svečanu papinsku mitru. U svoj je grb ugradio svoj program „Humilitas – poniznost“. Držao je četiri audijencije. Imao je slab krvotok, noge su oticale. Sestra ga je 33 dana nakon izbora, 23. rujna 1978., našla mrtva u krevetu s pregrštom papi- ra u rukama. Umro je između 23 i 5 sati od kljenuti srca. Njegova je rana smrt šokirala svijet. Pokopan je u kripti svetoga Petra. U svijetu se govorkalo da je ubijen. Sveta Stolica nije dopustila obdukciju, što je pojačavalo glasine.

U rodnom mu je mjestu 1978. otvoren „Muzej Ivan Pavao I.“ te postavljen veliki Križni put dug 2 km. Odmah se nakon smrti tražilo proglašenje svetim. Tražila su to i 224 biskupa i 4 kardinala.

Za 24. obljetnicu smrti započet je postupak za proglašenje svetim. Održane su 203 sjednice, ispitano 167 svjedoka. Njegovu se zagovoru pripisuje ozdravljenje od tumora na želucu Giuseppea Denora 1992. i drugo čudo, u Latinskoj Americi, ozdravljenje Candele Giorda od upale mozga. Dokumentacija za Kongregaciju za slučajeve svetih obuhvaća pet svezaka. Papa Franjo priznao je čudo i 13. listopada 2021. dao zeleno svjetlo za proglašenje svetim.

Nama je zadovoljstvo i čast što smo svojim očima vidjeli i svojim ušima čuli svetca našeg vremena, 263. papu. Bio je uvijek neposredan i nasmijan. Zvali su ga „Božji smiješak“. A mudrac je rekao: „Tko se spontano smije, znak je da će biti vječno sretan.“ Divan je Bog u svetima svojim.

Marijan Jelenić

Charles de Foucauld bit će proglašen svetim 15. svibnja 2022.

Određen je datum kanonizacije toga francuskog svećenika i šest drugih blaženika, koju je Papa odobrio u proljeće, a koja je bila odgođena zbog pandemije. Obred kanonizacije Charlesa de Foucaulda i drugih šest blaženika održat će se 15. svibnja 2022. godine. Odlučio je to papa Franjo, koji je na redovnom javnom konzistoriju 3. svibnja ove godine proglašio te kanonizacije, ali zbog pandemije nije odredio njihov datum – izvijestio je Zbor za proglašenje svetih u danas objavljenom priopćenju.

VATIKAN Na opće štovanje Crkve bit će uzdignute dvije žene i pet muškaraca. Osim francuskoga dijecezanskoga svećenika – koji je za svaku osobu želio biti „univerzalni brat“ i koji je, sve do dana njegova ubojstva 1916. godine, sijao sjeme božanske Riječi u srcu Sahare – svetima će biti proglašena Maria Domenica Mantovani, suutemeljiteljica i prva poglavariča Instituta Malih sestara Svetе obitelji, koja se sva posvetila služenju siromašnima, siročadi i bolesnima, te Maria Francesca od Isusa, utemeljiteljica kapucinske zajednice trećoredskih sestara iz Loana, neumorna u iskazivanju blizine posljednjima, od Italije do Latinske Amerike. S njima će biti kanonizirani i svećenici Giustino Maria Russolillo, utemeljitelj Družbe božanskih zvanja i Kongregacije sestara božanskih zvanja, koji se posvećivao pastoralu zvanja i obiteljskom pastoralu; zatim Luigi Maria Palazzolo, utemeljitelj Instituta sestara od siromašnih – Instituta Palazzolo, koji djeluje među mladima na odgojnog području i vjerskoj formaciji, te César de Bus, svećenik, utemeljitelj Kongregacije otaca kršćanskoga nauka, uzor za sve katehete. Svetim će biti proglašen i Lazar, nazivan Devasahayam, prvi indijski laik koji je proglašen blaženim. Obrativši se u odrasloj dobi na kršćanstvo, bio je zbog toga proganjan do mučeničke smrti. Svatko je od tih budućih svetaca pridonio da se svjetlost Evanđelja pronese svijetom: herojskim svjedočanstvom mučeništva ili očitovanjem ljubavi i kršćanskih kreposti. Svetci i svetice – napisao je papa Franjo u tweetu 3. svibnja ove godine, sa svojega računa @Pontifex na devet jezika – pokazuju nam da se Boga uvijek može slaviti, u dobrim i lošim vremenima, jer On je vjeran prijatelj i njegova ljubav nikada ne prestaje. (*Vatican News - aa*)

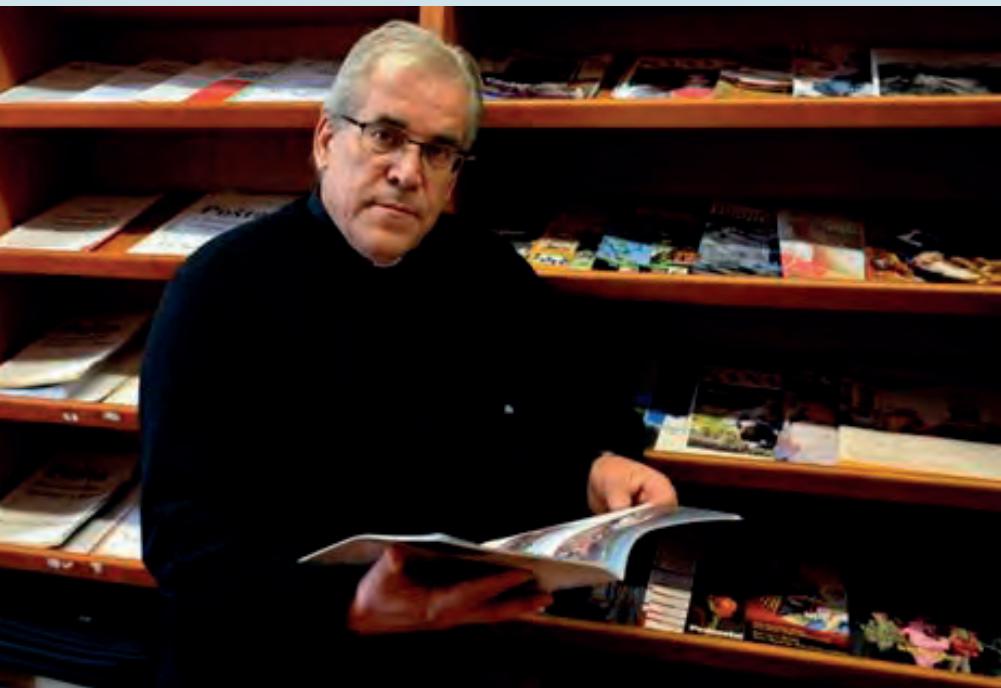

Papa pozvao na vjeru nutarnje iskrenosti, a ne vanjskog blještavila

Papa Franjo u nagovoru prije molitve Andeoskoga pozdravljenja 7. studenoga naglasio je kako trebamo paziti da ne upadnemo u taštinu i prilagodimo vjeru vlastitim interesima, već, poput udovice iz Evanđelja nedjeljne liturgije, treba velikodušno i slobodno darivati.

VATIKAN Evanđelje nedjeljne liturgije, objasnio je Papa, prikazuje jednu upečatljivu suprotnost. S jedne su strane bogataši koji daju od svoga viška, želeći da ih se primijeti, a s druge je strane siromašna udovica koja, da ju nitko ne vidi, daje sve što ima. Isus bdi nad tim primjerima, a upravo taj glagol – bdjeti – sažima njegov nauk. Moramo bdjeti, pripaziti na one koji žive vjeru dvolično, poput pismoznanaca, da ne bismo postali poput njih. S druge strane, moramo bdjeti nad primjerom udovice i uzeti ju kao primjer. Najprije moramo paziti kako ne bismo svoj život temeljili na kultu izgleda, vanjštine i pretjerane brige o vlastitom izgledu. Trebamo paziti, istaknuo je Papa, da svoju vjeru ne prilagođavamo vlastitim interesima. Pismoznanci su uime Boga prikrivali vlastitu taštinu, koristili su se religijom za njegovanje vlastitih poslova, zlorabeći svoj položaj i iskorištavajući siromašne. Ovdje vidimo taj loš stav koji i danas vlada na mnogim mjestima, taj „klerikalizam“, to nadmetanje nad poniznim, iskorištavanje, ali se osoba i dalje osjeća savršeno. To je zlo klerikalizma, kazao je. Sveti Otac rekao je kako je to upozorenje upućeno za sva vremena, svima, Crkvi i društvu: nikada ne iskoristiti određenu ulogu kako bi se drugoga slomilo, nikada ne zarađivati na teret najslabijih! Isto tako treba paziti da se ne upadne u taštinu, da se ne usredotočuje na izgled, a izgubi ono bitno. Moramo paziti na lažnost srca, na licemjerje koje je opasna bolest duše, istaknuo je Papa. Kako bismo liječili tu bolest, Isus poziva da razmotrimo primjer udovice, koja daje sve što ima. Kako je važno osloboditi svetinju od novčanih veza, rekao je Papa. U isto vrijeme Isus hvali činjenicu da je ova udovica stavila u riznicu sve što ima. Ništa joj ne preostaje, ali sve pronalazi u Bogu. Ne boji se izgubiti i ono malo što ima jer se pouzdaje u Božje obilje, što umnožava radost onih koji darivaju. Upravo zbog toga, objasnio je Papa, Isus nju predlaže kao naučiteljicu vjere: ona ne ide u hram kako bi očistila savjest, da bude primijećena, da pokaže vjeru pred drugima, već velikodušno i slobodno daruje iz svoga srca. Učimo od nje – vjera je to bez vanjskoga blještavila, vjera iz nutarnje iskrenosti; vjera koja se sastoji od skromne ljubavi za Boga i za braću i sestre. Na to nas je Papa pozvao. (*Vatican news - ps*)

Dr. sc. Josip Grbac - na tragu velikana Crkve u Istri

Preč. dr. sc. Josip Grbac, red. prof., svećenik Porečke i Pulske biskupije, dekan Umaško-oprtaljskoga dekanata i župnik u Umagu, redoviti profesor i dugogodišnji predavač na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i na Teologiji u Rijeci jedan je od najistaknutijih intelektualnih veličina Crkve u Hrvatskoj danas.

Ove mu je godine Hrvatsko društvo katoličkih novinara, povodom obilježavanja 55. svjetskoga dana sredstava društvenih komunikacija, dodijelilo Posebno priznanje za izuzetan doprinos hrvatskom medijskom prostoru svjedočenjem kršćanskih moralnih vrednota. Ove je godine, prigodom 65. obljetnice života dr. Grpca, Izdavačka kuća Kršćanska sadašnjost izdala dva njegova vrijedna izdanja: zbornik „Sve provjeravajte: dobro zadržite!“ (1 Sol 5,12): Kršćanska etika u dijalogu sa suvremenim svijetom“, koji je uredio prof. dr. sc. Jerko Valković, i zbirku kolumni „Hrvatski vremeplov: teološko-etička promišljanja o hrvatskoj zbilji“, koja donosi izbor iz njegovih kolumni u reviji Kana i listu Lado-nja.

Dr. Grbac autor je brojnih knjiga te impresivnoga niza teoloških članaka. O aktualnostima i svakodnevnim temama u Crkvi i društvu progovara pisanom riječju u katoličkim tiskovinama, ali se spremno odaziva i na intervjuje i gostovanja u radijskim i televizijskim emisijama. Redovito sudjeluje, kao organizator ili predavač, na raznim skupovima koji su posvećeni istaknutim događajima ili osobama vezanim uz život Istre.

U jeku simbolike okrugle obljetnice te svega navedenoga zamolili smo ga za intervju, na što je on ljubazno pristao.

Sedamdesete godine prošloga stoljeća, s obzirom na političke prilike u društvu, nisu odisale poticajnim ozračjem za promišljanje o svećeničkom zvanju. Što je, osim, naravno, Poziva, bilo presudno za Vaš odabir svećeništva kao životnoga zvanja?

Poziv u svećeništvo ne pada samo s Neba. On se „kuje“ na zemljici. Bitno je okruženje, ljudi s kojima živimo, ozračje kojim živi određena sredina. Katkada je dovoljno samo

da netko pristupi i kaže: „Dečko, možda bi ti mogao u svećenike.“ Osim toga, upravo zbog gotovo neprijateljskoga ozračja koje postoji u društvu prema svećeništvu, često se kod mladih ljudi rodi neki „inat“, uz želju da se pokuša nešto što je potpuno drugačije od onoga za što se odlučuje većina. Sve se to nekako poklopilo i kod mene u odluci za svećeništvo, ali me i pratilo tijekom vremena da ostanem uporan u onome što sam započeo. Lanišće je selo koje je oduvijek odisalo vjerom i Crkvom, pa je i to imalo znatan utjecaj na odabir svećeništva.

Dio je Vaših najranijih sjećanja iz djetinjstva obilježeno saznanjem o mučeništvu bl. Bulešića u Lanišću. Poznato je da je Lanišće nakon toga doživjelo velik period raseljavanja. Kako je bilo odrastati u tome ozračju? Kako je lik našega bl. Bulešića djelovao na Vas osobno?

S obzirom da se o „slučaju Bulešić“ nije smjelo javno govoriti, mi nismo bili detaljno upoznati sa svime što se tada događalo. Tako da ovi tragični događaji nisu izravno utjecali na moj odabir, ali su, možda podsvjesno, bili „okidač“ koji me potaknuo da se odlučim za nešto zbog čega su nekada mladi ljudi, poput Bulešića, morali umrijeti.

Kako je došlo do toga da se nakon filozofsko-teološkoga studija orijentirate upravo prema moralnoj teologiji?

Ja po prirodi nisam samo teoretičar, koji uglavnom razmišlja i piše o temama koje su itekako vrijedne i potrebne, ali se ne dotiču izravno konkretnoga života ljudi. Tako da mi ne „leže“ filozofske ili metafizičke materije, crkveno pravo ili mariologija. Te materije tvore podlogu ili osnovicu razmišljanja o čovjeku i životu, ali ne ulaze u pitanje kako je moguće te spoznaje živjeti u prak-

si. Mene je oduvijek zanimalo odnos između vjere i morala, pitanje kako jedan kršćanin mora živjeti sukladno načelima vjere i kršćanske etike. Kršćanska i filozofska etika daju načela ispravnoga života, a moral razmatra kako i u kojoj mjeri pojedinac ta načela može živjeti u svom konkretnom životu. O tome raspravlja moralna teologija. Tako sam svoj odabir objasnio tadašnjem biskupu mons. Dragutinu Nežiću i on se s time složio. Inače, iako je bio prilično strog, mons. Nežić bio je, po mojem osobnom mišljenju, jedan od najvećih biskupa u povijesti istarske Crkve.

Što je ono najvrednije što Vam je dao period studiranja u Rimu?

Ja sam u Rimu živio u Zavodu *Germanicum et Hungaricum* koji vode isusovci. Studirao sam na Papinskom sveučilištu *Gregorianum* koji također vode isusovci. Taj isusovački „duh“ jako mi se svidio, jer mladoga čovjeka potiče u odgojnom i znanstvenom smislu, daje pojedincu slobodu, ali zahtijeva rezultat rada. Osim toga, omogućio mi je da se nekako „stopim“ s tim velebnim gradom, s njegovim načinom življenja. Boraveći u Rimu, čovjek se obogati, znanjem, kulturnom, poznavanjem stranih jezika i znamenitostima Vječnoga Grada, otvorenosću za izazove, proširi svoje vidike, postaje svjestan vlastitih mogućnosti. To je bio jedan od najbogatijih perioda u mom životu.

Kada god biskup nekoga pošalje u Rim studirati, daje mu priliku samoga sebe znatno obogatiti. Bitno je samo ne izgubiti iz vida cilj zbog kojega je netko u Rimu. Jer takva metropola nudi štošta, u čemu se netko može lako „izgubiti“. U svakom slučaju, boravak u Rimu oplemeni mlada čovjeka.

U akademskom i pastoralnom smislu stasali ste uz mnoge suvremene velikane Crkve. Nedavno je na predstavljanju Vaših knjiga u Umagu istaknuta Vaša pripadnost nizu istaknutih istarskih ličnosti koji započinje biskupom Jurjom Dobrilom, preko bl. Bulešića, mons. Bože Milanovića i njihovih suvremenika, pa sve do mons. Antuna Heka s kojim ste usko surađivali. Krajem kolovoza u Lanišću ste, na predstavljanju knjige dr. Trogrlića, rekli: „današnji istarski kler nema tu snagu, možda ni volju, tako jedinstveno istupiti u obrani vjere i domoljublja“, kao što su to učinili bl. Bulešić i svećenici tih generacija. „Stvaraju li teška vremena jake ljude“ ili je nešto drugo posrijedi?

Sigurno je točno da teška vremena stvaraju velike ljude. Ja se divim tim ljudima u povijesti istarske Crkve koje ste naveli, ali ima ih još puno. Ja se živo sjećam mons. Nežića, koji nije bio Istranin, ali je postao, uz mons. Božu Milanovića, jedan od najboljih poznavatelja istarske crkvene povijesti. Biskup Nežić poznavao je „u dušu“ svakoga svećenika i svaku crkvu i kapelu u Istri. A s Antunom Hekom usko smo surađivali, kod osnivanja Pazinskoga kolegija, Radija Istre, uz pokretanje izdavanja Istarske Danice i Ladonje, a imali smo i drugih planova koji su propali zbog njegove tragične smrti. Nemam dojam da smo mi, današnji kler, dosegli tu razinu djelovanja. Nekako smo usredotočeni gotovo isključivo na lokalno, na vlastitu župu, na svakidašnjicu, ali nedostaje nam vizije, pogleda u budućnost, angažiranja

na nečemu što možda nama danas nije važno, ali će u budućnosti imati pozitivne učinke. Istarska Crkva uvijek je u svojim redovima znala iznjedriti vizionare koji su bili cijenjeni u Crkvi i društvu. Taj se segment Crkve u Istri negdje zagubio.

U godinama tranzicije, stvaranja samostalne Hrvatske, u godinama Domovinskoga rata, bili ste angažirani na više područja i u brojnim djelatnostima. Gibanjem tih godina donijela su Crkvi i društvu u Istri, u Hrvatskoj, ali i cijeloj istočnoj Europi velike promjene. Je li Crkva u Hrvatskoj te okolnosti upotrijebila na najbolji mogući način? Kako ocjenjujete smjer razvoja Crkve u Hrvatskoj od devedesetih godina do danas?

U godinama tranzicije glavni nam je zadatak bio briga i zbrinjavanje prognanika i izbjeglica. I vjerujem da smo taj zadatak uspješno obavljali. Nakon Domovinskoga rata osjetili smo slobodu djelovanja, kako u Crkvi, tako i u društvu. Tu slobodu, međutim, nije bilo lako oživotvoriti i ravnati se u granicama djelovanja Crkve. Bilo je tu pretjerana „zalijetanja“ u političke vode, nesnalaženja u komunikaciji s civilnim obnasašteljima vlasti. Općenito je Crkva s oduševljenjem prihvatile i podržala demokratske promjene. Crkveni ljudi, pogotovo svećeni-

ci, koji su desetljećima slovili kao „građani drugoga reda“, odjednom su dobili pravo javnosti. Srećom da je tada poglavar Crkve u Hrvatskoj bio kardinal Kuharić, koji je znao upozoravati na pomirbu, praštanje, toleranciju. Naravno da je početno oduševljenje s vremenom splasnulo, pa je s vremenom postalo očito da oni koji su svoju vjeru prakticirali i za vrijeme komunizma, i danas žive svoju vjeru i pripadnost Crkvi. Mnogih, međutim, koji su u zanosu slobode pohrlili u crkve, danas više u crkvama nema. Povezanost nacionalnoga zanosa i istinskoga života vjere i danas živi u Crkvi, ali uglavnom kod ljudi koji su tu poveznicu živjeli i prije. To samo ukazuje na potrebu da djelovanje Crkve mora uvijek ostati usmjereno na ono što je bitno, a to je navještaj vjere, bez obzira na sve ostale promjene u društvu.

Kakvo je stanje u Crkvi u Hrvatskoj u sadašnjem trenutku? Ispunjava li, po Vašem mišljenju, na pravilan način svoju misiju vođenja ljudi prema Bogu?

Cinimo ono što nam je moguće i na što smo prisiljeni. Na tom putu vođenja ljudi prema Bogu mi više ne smijemo samo izlagati istine vjere, nego smo prisiljeni upućivati na vrijednosti koje stoje u povezanosti s vjerom. Moramo se boriti za slobodnu nedjelu, za dostojanstvo života u svim njegovim oblicima, za crkvenu i društvenu solidarnost sa siromašnima, za dostojanstvo braka i obitelji, moramo se izjašnjavati protiv korupcije i nelegalnog bogaćenja svakojakih elita i lobija. Sve su to zadaci na koje nismo bili toliko naviknuti u prošlosti. I naravno da se u svemu tome teško snaći. Jer, kako bismo mogli kao Crkva ravnopravno sudjelovati u raspravama o svemu tome, potrebno nam je znanje. Od svećenika se danas traži puno veća količina znanja nego u prošlosti. Mislim da smo u tom smislu donekle zakinuti.

Pomaganje potrebitima ne proizlazi samo iz akcija Caritasa.

Iako je to hvalevrijedno, utjecaj na legislativne procese u smjeru stvaranja normi i zakona koji će biti u skladu s kršćanskim načelima i naravnim zakonom također je poslanje Crkve. Je li Crkva u Hrvatskoj u tome aktivna na pravi način?

Samo karitativna pomoć potrebitima ne može zamijeniti zadatak društva da se sustavno brine o najpotrebnijima. U Hrvatskoj postoje ogromne razlike u plaćama i mirovinama, kao da se radi o građanima prvoga i drugog reda. Mnogo je toga prepusteno samovolji poslodavaca, kao da radnika nitko ne štiti. Postoje velike nelogičnosti u dodjeli poticaja, društvenoga zemljišta poljoprivrednicima. U tom smislu mnogo toga nedostaje u hrvatskom zakonodavstvu. Nedostaju npr. sankcije za olako otpuštanje radnika s posla, za neplaćanje prekovremenoga rada... Bolje rečeno, i ako te sankcije postoje, nitko ih ne provodi. O tome, međutim, odlučuju Vlada i Sabor. Crkva se pomalo boji zadirati u te odluke. Ali je papa Bendikt XV. rekao da, ako je za problem gladi u svijetu odgovorna politika, onda je zadatak Crkve djelovati na politiku, bez straha da će zato biti prozvana.

O ulozi kršćanske duhovnosti u ekonomiji koja će služiti zajedničkom dobru i zajedničkom domu posljednjih nam godina jasno govori papa Franjo. Koliko i na koji način Crkva u Hrvatskoj može u tom smislu utjecati na ekonomska kretanja?

Razmišljanja pape Franje katkada djeluju utopistički, ali on samo želi postaviti ciljeve kojima moramo težiti. Crkva ne može definirati gospodarska kretanja, ali može, na primjer, dovesti u pitanje dogmu o slobodnom tržištu jer ta dogma ne vodi računa o potrebitima i onima koji nisu sposobni stvarati veliki profit. Slobodno tržište mora iza sebe imati veoma kvalitetno zakonodavstvo, inače se olako pretvara u anarhiju u kojoj stradaju oni naj-

potrebniji. Ali takva i slična upozorenja Crkva govori već od pape Lava XIII. koji je, s ciljem zaštite prava radnika, napisao svoju encikliku „Rerum Novarum“. Sve su pape do danas ostale na tom tragu. Pitanje je koliko svi mi zajedno čitamo ove važne dokumente Crkve.

Da bismo dobili snažne ljudе koji će moći i htjeti raditi za dobrobit društva, treba adekvatno odgajati mlade naraštaje. Vi ste aktivno sudjelovali u pokretanju Pazinskoga kolegija – klasične gimnazije. Ispunjava li ta škola danas svojim djelovanjem ono što je bila prvotna vizija mons. Antuna Heka?

Bio je pametan pokojni krčki biskup Zazinović koji je nekolicini mladih laika novčano pomogao da dospiju u Hrvatski sabor kako bi se ondje zalagali za veću pravednost u društvu. Danas bi to smatrali neovlaštenim zadiranjem Crkve u politiku. Mi smo nekada u Pazinu imali malo sjemenište. Mnogi polaznici nisu dospjeli do svećeništva, ali su mnogi kasnije djelovali kao vrhunski intelektualci i kršćanski laici, zauzeti u politici, gospodarstvu, na sveučilištima. Stvoriti tako nešto bila je naša namjera. Stvoriti kršćanski osviještene laike koji će u budućnosti biti društveno angažirani jer je bilo jasno da se neke stare nomenklature u Hrvatskoj ne mogu „preodgojiti“. Još je rano govoriti je li Pazinski kolegij ispunio taj zadatak, ali sam potpuno siguran da je na ispravnom putu da se to ostvari, pod uvjetom da mladim ljudima bude u Hrvatskoj omogućeno ravnopravno se natjecati za neke važne uloge u društvu, gdje danas uglavnom vladaju uhodane garniture koje teško mladima prepuštaju odgovorne uloge.

Vjeronauk u školama. Stvaraju li naši teološki fakulteti vjeroučitelje koji će djeci osim faktografije prenijeti i kršćanske vrijednosti, ali i koji znaju odlučno i argumentirano zauzeti stav u kolektivu, koji često

zna biti veoma kompleksan i ne uvijek prijateljski nastrojen prema Crkvi?

Ja vjerujem da je vjeronauk u školi itekako koristan, ne samo Crkvi nego i u društvu. Doduše, cilj vjeronauka u školi jest prenijeti djeci znanje o istinama vjere. No, te istine uvijek za sobom povlače i pitanje života koji će biti sukladan s tim istinama. Smatram da naši vjeroučitelji na taj način odgajaju ne samo dobre kršćane nego i odgovorne građane društva. Oni ne odgajaju fanatike, nego ljudi koji će na razne objede i neistine znati odgovoriti kršćanskim argumentima. Vjeroučenici će uvijek nailaziti na zastupnike sveopćega relativizma. Ali, ako borbu za očuvanje nekih temeljnih vrijednosti kod mladih generacija ne provede vjeronauk u školi, tko će taj prevažan posao odraditi?

Sve je veća prisutnost raznih pokreta i udruga u Crkvi. Ima li Crkva općenito, ali i Crkva u Hrvatskoj dovoljan uvid i barem donekle nadzor nad tim novim

gibanjima kako ne bi došlo do svojevrsnih zastranjenja?

Velik broj pokreta i udruga u Crkvi sadašnji je trend u Crkvi. To je i razumljivo, s obzirom da su župe uglavnom veće, svećenik se ne može svakom pojedincu osobno posvetiti. U tim manjim pokretima i udrugama pojedinac se osjeća „bombardiran ljubavlju“, kako je netko izjavio. No, sama Sveti stolica izdala je precizne upute kako ti pokreti ne bi postali nekakva „paralelna“ Crkva. Važan je naputak da svi pokreti moraju ostati usko povezani sa župom u kojoj djeluju te da ne mogu odstupati od službenoga nauka Crkve. Zasad nekakvih značajnih problema nema u našoj Crkvi, dapače, oni često donose osvježavajući duh Crkvi, angažiraju se na crkvenim projektima, no uvijek valja biti oprezan.

Već više od godine dana naša je biskupija u velikom iščekivanju. Koje su po Vašem mišljenju glavne osobine i kvalitete koje bi trebao imati naš novi, budući biskup kako bi Porečka i Pulsku biskupiju, u perspektivi sadašnjega društveno-

političkog trenutka, imala što je moguće svjetliju budućnost?

Novi istarski biskup trebao bi biti na tragu većine dosadašnjih biskupa, tj. biti s narodom, ići među ljudi, ne strahovati od javnosti, kao glavni svoj zadatak smatrati pastoral, vjerski život istarskoga puka. Ipak, mora znati uvažavati neke specifičnosti vjerskoga života u Istri, tj. znati uvažiti činjenicu da smo mi stoljećima bili na vjetrometini stranih vlastodržaca, pa zato Istranin ljubomorno čuva i njeguje vlastitu tradiciju, način života i vjerovanja. Jedno je sigurno, mentalitet istarskoga čovjeka jest takav da ćemo znati prihvati biskupa bez obzira tko bio i otkuda dolazio.

Preč. dr. Grpcu zahvaljujemo na ovim odgovorima, ali nadasve što je svojim djelovanjem na raznim područjima nemjerljivo bogatio katoličku intelektualnu scenu, u širem smislu akademski i medijski prostor općenito, te mu želimo i nadalje uspjeh u pastoralnom djelovanju i još pregršt novih publikacija.

(Pitanja: G. Krizman)

Sveta Cecilia – zaštitnica (crkvene) glazbe

O svetoj Ceciliji

Sveta Cecilia jedna je od najznačajnijih i najpoznatijih svetica ranoga kršćanstva. Srednjovjekovni pisac Jakov da Voragine u svom djelu *Flos sanctorum* u imenu Cecilije vidi nebeske ljiljane – *Coeli lilia*. Hagiografi kažu da bi bez nje, koju glazbenici štuju kao svoju zaštitnicu, naš kalendar ostao siromašniji. Blagdan ove svetice slavio se u njezinoj bazilici u Trastevereu, rimskoj četvrti, već 545. godine.

O životu svete Cecilije nemamo mnogo sigurnih podataka, nego se o njoj više zna odnosno vjeruje na temelju legendi. Tako je, prema legendi, sveta Cecilia (rođena početkom 3. stoljeća u Rimu), podrijetlom iz patricijske (plemičke) obitelji, prije smrti svoj imetak ostavila siromasima, a kuću Crkvi, na mjestu koje je danas bazilika u Trastevereu. Svetica je odgojena kao kršćanka. Svoje je djevičanstvo zavjetovala Bogu. Međutim, roditelji su je dali u brak s mlađim plemićem Valerijanom, paganinom, kojemu je otvoreno, na sam dan vjenčanja, priznala da je kršćanka te da se na poseban način zavjetovala Bogu i da ima kraj sebe anđela koji joj pomaže održati to obećanje, i koji bi ga kaznio ako bi pokušao prekršiti njezin zavjet. No, ako je bude poslušao, Bog će ga nagraditi. Valerijan je, ne samo pristao na održanje zavjeta, nego se poželio krstiti. Krstio ga je i poучio papa Urban I. (222. g. – 230. g.), skriven u katakombama zbog progona kršćana.

Na povratku s krštenja oboje su vidjeli anđela koji ih je okrunio krunom od ruža i ljiljana. Nedugo poslije i Valerijanov brat Tiburcije krstio se te su obojica, nakon što su odbila žrtvovati rimskim bogovima, osuđeni na smrt kao kršćani, zajedno s obraćenim rimskim časnikom Maximusom. Cecilia ih je pokopala, nakon čega je i sama uhićena i dovedena pred sud. Zatvorili su je u kupaonicu u njezinoj vlastitoj kući,

s namjerom da se tamo uguši, no ona je ostala neozlijedena. Ponovno je osuđena, na odrubljivanje glave. Krvnik joj nije uspio oduzeti život ni nakon trećega zamaha. Četvrti put više nije smio zamahnuti zbog zakona. Cecilia je ostala živa tri dana, za to je vrijeme uspjela svoju kuću i sva dobra ostaviti Crkvi i siromasima. Kad više nije mogla riječima ispovijedati vjeru, pokazala je to prstima (vjera u trojedinoga Boga, trima prstima na jednoj i jednim prstom na drugoj ruci), onako kako je ponekad možemo vidjeti u umjetničkim prikazima. Zahvaljujući njezinu odvažnom svjedočenju i ispovijedanju vjere, obratilo se oko 400 ljudi, koje je zatim papa Urban krstio. Prema jednom izvještaju, Cecilia je podnijela mučeništvo oko 230. godine u Rimu, a prema drugom na Siciliji između 176. i 180. godine.

Pokopana je u Kalistovim katakombama, i to uz takozvanu „criptu papa“. Kasnije je njezino tijelo papa Paskal I., koji je bio vrlo pobožan prema svetici, dao prenijeti u kriptu bazilike u Trastavereu. Krajem 16. stoljeća sarkofag je svete Cecilije po-

novno otvoren, a tijelo pronađeno u još dosta očuvanu stanju, odjeveno u odjeću od svile i zlata.

Tada je slavni kipar Stefano Madero isklesao poznat svetičin kip u mramoru koji je vjerna reprodukcija, kako se pripovijeda, pogleda i položaja tijela svete mučenice. Kopija toga kipa nalazi se još i danas u Kalistovim katakombama, podsjećajući tako da je svetičino tijelo najprije ondje počivalo.

Pobožna predaja kaže da je Cecilia za svoga života bila tako bliska nebu da je mogla čuti anđeosko pjevanje. Govorilo se da može svirati na svakom glazbalu. Zato se časti kao zaštitnica glazbe i glazbenika. Na slikama se obično pojavljuje slušajući glazbu, pjevajući ili svirajući na kakvu glazbalu. Posebna su joj oznaka orgulje. Ponekad se pojavljuje s trima ožiljcima na zatiljku. Na glavi ili u njezinoj blizini često joj je kruna od bijelih ili crvenih ruža.

Mnoga crkvena, a i svjetovna pjevačka društva i mnogi zborovi nose ime po svetoj Ceciliji, a po njoj i cijeli jedan pokret iz druge polovice 19. st. nosi naziv. Tako je tzv. Cecilijski pokret ostavio iznimnoga

traga u nastojanju oko pročišćavanja liturgijske glazbe, a kao posebno vidljiv doprinos valja spomenuti pokretanje časopisa *Sveta Cecilija*, čiji je prvi broj izšao još 1877. god. Iako je dvaput prestao izlaziti, 1969. god. ponovno je obnovljen i izlazi i danas u izdanju Glasa Koncila.

O crkvenom pjevanju

Kao što smo rekli, sveta Cecilija je i zaštitnica crkvenoga odnosno liturgijskog pjevanja. Liturgijsko je pjevanje jedan od načina na koji vjernici ne samo sudjeluju u liturgijskom slavlju, nego ga i obogaćuju i oplemenjuju, a njegova temeljna svrha jest slavljenje Boga i uzdizanje duša k Bogu svih koji sudjeluju u slavlju. Što o tome kažu crkveni

dokumenti i odredbe? **Opća uredba Rimskoga misala** u 39. poglavlju pod naslovom *Važnost pjevanja* kaže:

Kršćane koji se skupljaju u jedno iščekujući dolazak svoga Gospodina Apostol opominje da zajedno pjevaju psalme, hvalospjeve i duhovne pjesme (usp. Kol 3,16). Pjevanje je naime znak ushićena srca (usp. Dj 2, 46). Stoga s pravom kaže sv. Augustin: »Pjevanje je vlastito onomu tko ljubi« i već je u davnini nastala uzrečica: »Dvostruko moli tko dobro pjeva.«

Uredba o sv. bogoslužju II. vatikanskog sabora „**Sacrosanctum Concilium**“ govori, između ostalog, i o liturgijskom pjevanju:

113. Bogoslužni čin poprima plemenitiji oblik kad se službe Božje svečano slave pjevanjem uz prisutnost svetih služitelja i naroda koji u njima djelatno sudjeluje (...) 114. Neka se najvećom brižljivošću čuva i njeguje blago sakralne glazbe. Neka se uporno promiču pjevački zborovi, osobito kod stolnih crkava. Neka se biskupi i ostali pastiri duša revno skrbe da sva zajednica vjernika u svakom svetom činu koji se obavlja uz pjevanje može iskazati svoje vlastito djelatno sudjelovanje (...) 115. Neka se uvelike cijeni poučavanje i prakticiranje glazbe u bogoslovijama, redovničkim novicijatima obaju spolova, u studijskim kućama te u ostalim katoličkim zavodima i školama, a da bi se ta izobrazba postigla, neka se brižljivo školiju učitelji koji će voditi nastavu sakralne glazbe

(...) 116. Crkva smatra **gregorijansko pjevanje** vlastitim rimskoj liturgiji; stoga neka ono u liturgijskim činima, uz jednakost ostalog, zadrži glavno mjesto. Druge vrste sakralne glazbe, osobito polifonija, nikako se ne isključuju iz bogoslužnih slavlja, ako odgovaraju duhu liturgijskoga čina, prema odredbi čl. 30. (...) 118. Neka se mudro njege je **pučko vjersko pjevanje**, tako da glasovi vjernika mogu odzvanjati u pobožnim i svetim vježbama te u samim liturgijskim činima, prema odredbama i propisima rubrika.

(...) 120. Neka se u latinskoj Crkvi uvelike cijene **orgulje sa sviralama** kao tradicionalno glazballo čiji zvuk može crkvenim ceremonijama dodati divan sjaj, a srca snažno uzdići k Bogu i k uzvišenim stvarima. Druga je glazbala dopušteno uvesti u bogoslužje, uz sud i suglasnost mjerodavnih crkvenih teritorijalnih vlasti prema odredbi čl. 22. § 2. te čl. 37. i 40., ako su prilagođena ili se mogu prilagoditi sakralnoj uporabi, ako odgovaraju dostojanstvu hrama te stvarno pomažu u izgrađivanju vjernikà. 121. (...) Tekstovi određeni za sveto pjevanje neka budu u skladu s katoličkim naukom, štoviše, neka se najradije uzimaju iz Svetoga pisma i liturgijskih vrela.

Iz svega navedenoga možemo zaključiti da je crkveno, odnosno liturgijsko pjevanje vrlo važan i plemenit sadržaj naših svetih misa, ali i drugih liturgijskih čina koji uključuju pjevanje (molitva časoslova i sl.). Ipak, zbor je prije svega zajednica vjernika koji se okupljaju da bi zajedno, svatko prema svojim mogućnostima i talentima, slavio Boga i pomogao drugima da dublje i bolje shvate smisao liturgije. Kao takav, župni zbor pruža primjer svim vjernicima kako plodno sudjelovati u svetoj misi i kako slaviti Boga na najljepši način – glazbom i pjesmom. Hvala svim našim župnim pjevačima, orguljašima i zborovođama!

(Priredio: David Gortan))

U Motovunu održan znanstveni skup o Lepantskoj bitci

UMotovunu je od 12. do 14. studenoga održan međunarodni znanstveni skup posvećen Lepantskoj bitci, kojim je ujedno obilježena 450. obljetnica te velike kršćanske pobjede kojom je očuvan Zapad kakva poznajemo. Skup posvećen toj bitci i njezinim posljedicama održan je u sklopu VIII. Motovunskoga kolokvija, i baš u Motovunu, jer se ondje čuva Colleonijev oltarić (pokretni triptih) iz polovice 14. stoljeća, koji je izvorno pripadao akvilejskom patrijarhu, na kojemu se misilo prije bitke, ali i stoga jer je Motovun za tu bitku dao najveći broj veslača od svih tadašnjih mletačkih općina u Istri (čak 80).

U petak 12. studenoga održana je svojevrsna pravna uočnica, koja je poslužila pravnoj kontekstualizaciji odnosa među grčko-rimskom pravnom tradicijom i šerijatskim pravom u poimanju ljudskoga dostanstva.

Skup posvećen Lepantskoj bitci okupio je pravnike s pet pravnih katedri triju hrvatskih pravnih fa-

kulteta, kanonske pravnike, povjesničare, povjesničare umjetnosti i vjeroučitelje, koji su prvenstveno raspravljali o uzrocima i općem kontekstu bitke, migracijama stanovništva iz istočnoga Sredozemlja prema hrvatskim krajevima, ratovima s Osmanlijama u istočnom Sredozemlju (posebna je pozornost pridana mletačko-osmanlijskim sukobima i interesima), Svetoj ligi, papi Piju V. (liturgija, disciplina, borba), brodovlju i izgradnji brodova (ali i vesala, topova, konopa), posljedicama bitke, štovanju Svetе krunice, kojemu je Lepantska bitka dala nemjerljiv poticaj, odrazu Lepantske bitke u umjetnosti i kulturi te, napokon, doprinosu koje su Istra (posebno Motovun sa svojim ljudima i Motovunskom šumom), Sjeverno hrvatsko primorje i Dalmacija dali toj bitci. Kao kuriozitet na skupu je predstavljena Lepantska bitka u nastavi Vjeronauka i Povijesti u osnovnim školama.

U subotu 13. studenoga, kao dio skupa, priređena je izložba Colleonijeva oltarića koji se zbog svoje

vrijednosti, starosti i krhkosti iznimno rijetko izlaže o crkvenim svetkovinama, a ovo je prvi put da je, zahvaljujući župi Motovun, pogledu javnosti bio dostupan izvan župne crkve svetoga Stjepana u Motovunu. Izložbu su otvorili dr. sc. Livio Prodan i odvjetnik Tomislav Sadrić koji su zajedno sa svim sudionicima iscrpno objasnili povijest toga oltarića (nastaloga u gotičkom stilu najkasnije polovicom 15. stoljeća u Čedadu) i njegove reljefne prikaze te simboliku. Pružen je i osvrt na dobru dokumentiranost činjenice da je taj oltarić bio prisutan u Lepantskoj bitci.

Višednevnim skupom u Motovunu na primjeru je način obilježena velika i okrugla obljetnica Lepantske bitke. Ovaj je događaj jedan od rijetkih u 2021. godini kojima se uopće, na bilo kojoj razini (općoj ili partikularnoj), o 450. obljetnici iscrpno i sustavnije govorilo o tome važnom i duboko simboličkom događaju koji će ostaviti značajne i svekolike učinke na Zapadu, ali također i vrlo izraženo i u hrvatskim krajevima.

Organizatori i podupiratelji skupa jesu Sveučilište u Zagrebu, Državni arhiv u Pazinu, Jean Monet Katedra za opću povijest prava i države iz Zagreba, Istarska županija: Upravni odjel za kulturu i zavičajnost, Općina Motovun, Turistička zajednica Općine Motovun, Župa sv. Stjepana prvomučenika u Motovunu, Udruga fotografa Fotovun i Josip Turčinović d.o.o.

(Foto i tekst: Organizatori)

Proslavljen Dan policijske kapelanije bl. Miroslava Bulešića

Svetom misom u katedrali Uznesenja Marijina u Puli Policijska uprava istarska obilježila je 5. studenoga Dan policijske kapelaniјe bl. Miroslava Bulešića.

Svetoj misi prisustvovali su predstavnici Policijske uprave istarske, predstavnici vojske i obalne straže te bivši načelnici policijske uprave i ratni zapovjednik Specijalne jedinice policije BAK Istra, a uveličala ga je Policijska klapa „Sv. Mihovil“ iz Policijske uprave splitsko-dalmatinske.

Uvodnim pozdravom okupljenima se obratio policijski kapelan vlač. Ilij Jakovljević, čestitavši svim djelatnicima Policijske uprave istarske Dan policijske kapelaniјe bl. Miro-

slava Bulešića. Misno je slavlje predvodio mons. Ivan Milovan, biskup u miru, dok je u propovijedi vlač. Siniša Vujčić istaknuo bit oprštanja i pozvao okupljene da ne izgube vjeru u ljubav i u Boga.

Na kraju misnoga slavlja, uime načelnika Policijske uprave istarske Bože Kirina, prisutnima se obratio načelnik Sektora policije Mladen Blašković koji je zahvalio policijskom kapelanu na svim toplim rijećima, pomoći i podršci koju pruža djelatnicima policijske uprave. „Naš je policijski poziv častan i human te ga svakodnevno obavljamo visoko profesionalno i odgovorno. Međutim, naš posao podrazumijeva svakodnevne intervencije zbog

prometnih nesreća, tučnjava, nasilja i drugih teških kaznenih djela, suočavamo se sa svakakvim ljudima, njihovim tragedijama, teškim sudbinama, raznim nesrećama i događajima. Te intervencije ostavljaju na nama dubok trag, a ponekad i teški stres. Zato nam je važno da se imamo kome obratiti s punim povjerenjem, nekome tko nam može uliti nadu i vjeru, pružiti utjehu i izreći toplu riječ. Stoga, Ilija, još jednom zahvaljujemo na duhovnoj skrbi“, rekao je Blašković i čestitao svim djelatnicima Dan policijske kapelaniјe bl. Miroslava Bulešića, navodi Odjel za izvještajnu analitiku i odnose s javnošću PU Istarske. (Foto: PU istarska)

CENACOLO

Nikad nije točno saznao na koji je način dospio u komunu. Dugo je trebalо do saznanja: moli i radi. *Ora et labora*. Neposredan i nepatvoren, iskren odnos prema prirodi u sebi i oko sebe. Živjeti u ritmu izlaska i zalaska Sunca. Čutjeti svaku stopu i svaki grumen zemlje koju obrađuju oni koji su došli iz nevolje velike, iz pakla droge. Bili su mrtvi, i uskrasnuli su; bili su prazni, a ispunio ih je Drvodjelja Galilejac, Isus iz Nazareta; bili su bez osjećaja, iscijedeni, izgubljeni, depersonalizirani, a postali su osobe koje doživljavaju metamorfozu osjećaja (vraćaju se postupno impulsu, prostora, osoba, vrijednosti obiteljskoga i zajedničkog života). Mladi ljudi ovdje mole, pjevaju, rade, preuzimaju obvezе, uče. Uče jedni druge, uče jedan od drugoga. Dojmljiva je njihova jednostavnost i susretljivost, briga za drugoga; za sve što raste, osjećanje vremena cvjeta i rodi.

U krušnoj peći peće se kruh triput, svaka dva dana. Sami su sve projektari, sazdali, izgradili. Nasadili su voćnjake, maslinik, smokvenik, uredili plastenika.

– Ja više nisam imao nikakvih osjećaja – prisjeća se Marin. – Tup. Prazan... Imam dijete od tri godine. Kad sam ga uzeo u ruke, gledam ga, i ne razumijem... To je moje dijete?! Ne?! Ja otac?! Tek sam poslije shvatio... Neki su sasvim uništeni od kemijskih droga. Sporo se obnavljaju, vraćaju sebi. Većko je to zlo. Samo vjera i Isus mogu nas izvući.

Nad komunu Cenacolo, nad mlade ljude, nad svakovrsne životinje: kuniće, nojeve, svinje, krave, magarčića, lane, kokoši, golubove, zečeve... spušta se tihu suton. Iz uređenih kontejnera odzvanja duhovna glazba. Pjevanje se i molitva isprepliću. „Pastir čuva svoje stado. Jedno je stado i ovo čudesno stado komune”, pomisli Marin i zaputi se prema toru gdje je, isprekidanim snom, lane snivalo slobodu raspjevane šume.

Prije komune Marin je proživio puno bjesova i bjegova. Jednom je pobegao i iz komune. Dugo je lutao i

vrludao inozemstvom. Najzad se skratio u sjevernoj Italiji. Uzalud se pokušavao oduprijeti zlu koje ga je sve više pritiskalo i zarobljavalo; osjećao je pri tom strah i nemir, što je bio očit znak da je na pogrešnu putu.

Vođen romantičnom vizijom o Veneciji kao *serenissimi*, ljepotici koja tone, prepusti se nakratko dahu i omami njenih kanala i mostova. Prvi sumrak zateče ga na Mostu uzdisaja prekrivši ga velom samozaborava i zaranjanja u sebe. Nenadano je Marin tu zatekao Silviju, prijateljicu iz djetinjstva. Spontano poteče razgovor u vlažnu i sjetnu venecijansku večer.

– Dubina kraljevstva nebeskoga jednaka je daljini dlana ispružene ruke! – značajno izreče prijateljica. Razgovor je tekaо dug u noć. – Ima li u tvom životu mjesta za Isusa? – upita Silvija Marina. – Koja je Njegova uloga? Kao osobe? Kao Boga? Doživljavaš li ga kao osobu? Marin se duboko zamisli zatečen pitanjem. – Nisam o tome razmišljao.

Gondolijer je zanosno pjevušio ljbavni refren pod srebrnim mlijekom mjesecine.

– Znaj, Marine, tvoj prijatelj Luka ne prestaje moliti za tebe – povjerljivo će Silvija.

– Pokušat ću ti prenijeti njegovo duhovno iskustvo s jednoga hodočašća. U jednom iskrenom i povjerljivom razgovoru otkrio mi je kako se to dogodilo. Zahvaćen duhovnom snagom, zaboravio je na vrijeme i prostor. Uronjen gorljivo u srh molitve, od miline prosuzi. Jedna je suza pala na križ rožarija što ga je objema rukama držao. Otvore se hip nebesa, osvijetljena, raskriljena. Kroz tu je suzu ušlo božansko svjetlo, a on se preobražen pretočio u višu dimenziju; zaplovio je na krilima ekstaze, slapom svjetla i topline koja svjedoči i puninom milosti obdaruje biće predano gorljivoj molitvi u nesebičnom sebedarju. Dobio je saznanje da se nešto silovito snažno i tajanstveno pokrenulo u dubinama prijatelja za kojega je usrdno molio.

– U svom prkosu nisam htio prepoznati njegovu iskrenost i dobrona-

mjernost... Nikad me se nije odrekao. Duboko je vjerovao u snagu dobra i molitve – skrušeno prizna Marin.

– Meni je nakon toga hodočašća poklonio ovaj dar koji stalno sa sobom nosim. „Poklonio bih ga mom prijatelju Marinu, ali ne znam kud ga je usud odnio... Dajem ga tebi, a kao da dajem njemu”, rekao mi je ispruživši ruku. Među sklopljenim šakama bila je knjiga. Evo, na Mostu uzdisaja, tu knjigu sada predajem tebi – Silvija pruža Marinu knjigu. – Obećaj da je nećeš odmotati i čitati dok se ne vratiš u komunu.

Marin se nakon toga susreta, ponukan razgovorom sa znanicom Silvijom i duboko ganut Lukinim molitvama, vratio u komunu da pročisti svoj duh i zatrovano tijelo radom i molitvom. Odmotao je knjigu, dar prijatelja Luke. I čitao, čitao, čitao... Ne samo čitao – od toga je trenutka molio neprestano.

Motreći pripitomljeno lane i zacakljene grude izorane zemlje, Marin je u zanosu zazivao: „Gospodine Isuse Kriste, smiluj mi se...! Gospodine Isuse Kriste, smiluj mi se...! Gospodine Isuse Kriste, smiluj mi se...!”

*dopusti
da Isusove rijeći*

*budu melem
koji dušu lijeći*

*sredstvo
za mir veći*

*put kojim
nam je prijeći*

*za kraljevstvo Božje
steći*

Tomislav Milohanić

Značenje vjere u jedinoga Boga

222 Vjerovati u jedinoga Boga i ljubiti ga svim svojim bićem ima krupne posljedice za čitav naš život.

223 To znači upoznati Božju veličinu i uzvišenost: „Veći je Bog no što pojmit možemo.” (Job, 36,26) Zato se Bogu mora „prvome služiti.”

400 Time je razoren sklad koji je, zahvaljujući izvornoj svetosti, u njima vladao; slobomljeno je gospodstvo duhovnih moći duše nad tijelom, povezanost muškarca i žene podvrgnuto je napetostima, odnosi će im biti u znaku požude i gospodarenja. Sklad sa stvorenjem narušen je: vidljivo stvorene postalo je čovjeku strano i neprijateljsko. Zbog čovjeka stvorene je podvrgnuto „prolaznosti” (Rim 8,20). I na kraju, ostvarit će se posljedica izričito najavljenja za slučaj neposluha: čovjek će se „vratiti u prah iz kojeg je uzet”. Smrt ulazi u povijest čovječanstva.

224 To znači živjeti u zahvaljivanju: ako je Bog Jedini, sve ono što jesmo i što imamo, dolazi od njega: „Što imas, a da nisi primio?” (1 Kor 4,7) „Što da užvratim Gospodinu za sve što mi je učinio?” (Ps 116,12)

2637 Zahvaljivanje daje biljež molitvi Crkve, koja slaveći Euharistiju, očituje i postaje sve više to što jest. U stvarnosti, dijelom spasenja, Krist oslobađa stvorenje od grijeha i smrти da bi ga ponovno posvetio i vratio Ocu, Njemu na slavu. Zahvaljivanje udova Tijela sudjeluje u zahvaljivanju Glave.

225 To znači upoznati jedinstvo i pravo dostojanstvo svih

ljudi jer „su svi stvoren na sliku i priliku Božju”. (Post 1,26)

356 Od svih vidljivih stvorova samo je čovjek „sposoban spoznati i ljubiti svoga Stvoritelja.”

podrijetla u Bogu (...); u jedinstvu njegove naravi koja je u svih jednakost sastavljena od tvarnoga tijela i duhovne duše; u jedinstvu njegove neposredne svrhe i poslanja u svijetu; u jedinstvu njegova boravišta: zemlje čija dobra mogu svi ljudi po naravnom pravu upotrebljavati za održavanje i razvoj života; u jedinstvu njegove nadnaravne svrhe, a to je sam Bog, kojemu svi moraju težiti; u jedinstvu sredstava da se postigne ta svrha; (...) u jedinstvu njegova otkupljenja koje je Krist za sve završio”. (Pio XII.)

1700 Dostojanstvo ljudske osobe ima korijen u tome što je stvorena na sliku i priliku Božju, a potpuno se ostvara u pozivu na božansko blaženstvo. Ljudskom je biće svojstveno da slobodno teži prema tom ostvarenju. Slobodnim činima ljudska se osoba usmjeruje ili ne usmjeruje prema dobru što ga je Bog obećao i što ga moralna savjest posvjedočuje. Ljudska se bića izgrađuju sama i rastu iznutra: sav njihov osjetni i duhovni život pridonosi njihovu rastu. Po milosti napreduju u kreposti, izbjegavaju grijeh, a ako ga učine, kao rasipni sin povjeravaju se milosrđu Oca našega koji je na nebesima. Tako postižu savršenstvo ljubavi.

1934 Svi su ljudi stvoren na sliku jednoga Boga, obdareni su istom razumnom dušom te imaju istu narav i podrijetlo. Otkupljeni žrtvom Kristovom, svi su pozvani sudjelovati u istom božanskom blaženstvu: svi, dakle, uživaju jednak dostojanstvo.

KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Čovjek je „jedino stvorenje što ga je radi njega samoga Bog htio”, on je jedini pozvan da spoznajom i ljubavlju dijeli Božji život. U tu je svrhu stvoren, i to je temeljni razlog njegova dostojanstva: „Koji te razlog potakao da čovjeka postaviš u tako veliko dostojanstvo? Zacijelo neprocjenjiva ljubav kojom si u sebi samome gledao svoje stvorenje i u nj se zaljubio. Jer ljubavlju si ga stvorio, ljubavlju si mu dao biće sposobno da kuša tvoju vječnu dobrotu.” (sv. Katarina Sienska)

360 Zbog zajedničkoga podrijetla ljudski je rod jedinstven: Bog „od jednoga sazda cijeli ljudski rod”. (Dj 17,26) „Divno nas viđenje potiče da razmatramo ljudski rod u jedinstvu njegova

Vjerski odgoj

Dječja dob vrlo je značajno životno razdoblje razvoja cijelokupne djetetove osobnosti uključujući i duhovnost. Današnja dinamika življenja obitelji često ne pogoduje razvijanju duhovne stvarnosti, a roditelji su u neprilici na koji način primjereno odgovoriti na sve potrebe djeteta. Neophodna je stručna pomoć ljudi koji znaju i mogu, na primjer način, prenijeti poruku kršćanske duhovnosti.

Vjerski se odgoj ne događa samo u prijenosu informacija ili „učenju o Bogu”, već u spletu niza životnih događanja i okolnosti koje dijete, a i sama obitelj, proživjava. U cijelokupnom odgojnog i obrazovnom radu treba uvijek imati na pameti da je duhovnost sastavni dio ljudskoga bića te da bitno određuje njegov život, stvara nove i kvalitetnije odnose sa sobom, okolinom i svime što postoji. Vjerski se odgoj treba njegovati, nadograđivati, razvijati u duhovnoj dimenziji djeteta, osposobljavajući ga za otkrivanje, prihvatanje i življenje autentičnih

vrijednosti temeljenih na kršćanskoj duhovnosti.

Tijekom odgojnoga i obrazovnog procesa u vjerskom odgoju potrebno je pomagati djetetu u razvoju njegove duhovnosti kao temelju razvoja samopouzdanja, zadovoljiti djetetovu potrebu za pripadanjem i ljubavlju te ga na temelju toga iskustva upućivati na odnos, susret i osobno približavanje Bogu, potrebno je uspostaviti osobni odnos između djeteta i poruka vjere, omogućiti različitim metodama igre doživjeti i upoznati temeljne poruke kršćanske duhovnosti, stvaralačkim pripovijedanjem i izražajnim čitanjem biblijskih tekstova, praćenjem liturgijskoga slavlja pobuđivati dječje čuđenje, divljenje i iskrenu duboku radost prema Bogu. Nadalje valja odgajati dijete za odgovorno poнаšanje u svijetu koje ga okružuje, pomagati mu u prihvatanju i uvažavanju različitosti, uključujući i razlike religioznih navika i ponašanja u životu, razvijati osjećaje povjerenja, darivanja, zahvalnosti, suošćećanja

i suradnje s bližnjima. Također je vrlo bitno omogućiti djetetu da se susretne s dobrim primjerima, pozitivnim uzorima u životu svoje uže i šire okoline koji ostvaruju ljudske i kršćanske vrednote s ciljem integracije i ispravna poistovjećivanja.

Vjerski odgoj predstavlja velik izazov, kako za obitelj, tako i za zajednicu i institucije, a temelji se na intenzitetu i vrsti duhovnosti članova obitelji, ulazi u domenu cijelivotnoga učenja te potiče pojedince i zajednice na izlazak iz klišaja, traganjem za novim oblicima svetosti i svjedočenja odgoja vjere, posebice unutar obitelji.

Daniela Buršić,
mag.paed.

Snimanje filma o relikvijama u Vodnjanu

U Vodnjanu je četiri dana zaredom, od 12. do 16. listopada, ekipa Hrvatske televizije snimala film o svetim tijelima i relikvijama svetih, sve u suradnji s dugogodišnjim istraživačem i čuvarom relikvija župnikom preč. Marijanom Jelenićem.

Svetci čije se relikvije ovdje čuvaju živjeli su na čitavom području Rimskoga Carstva. Među njima su i relikvije 41 svetice, a 266-ero svetaca živjelo je prije 1054. godine, tj. prije nastanka Pravoslavne Crkve i pripadaju univerzumu kršćanstva. Stoga se ovo mjesto, kao možda jedinstveno u svijetu, izdvaja kao ekumensko.

Nakon višegodišnje znanstvene obrade relikvija sazrelo je vrijeme da se našoj i svjetskoj javnosti

konačno objave rezultati. Tako će ovo duhovno blago napokon u cijelini ugledati svjetlo dana. Svetci će svojim primjerom biti dragocjena pomoć ljudima u ovom kriznom vremenu. To je već provjereno s

oko 300 000 hodočasnika, od kojih oko 190 000 mladih koji su posjetili ovo mjesto. Nadamo se da će film premjerno biti prikazan sljedećeg proljeća. (MJ)

Sveta Marija Saloma: žensko pitanje u Crkvi, sinodalno pitanje

Isusova rođakinja, „sestra” nje-
gove majke Marije, najbliža rođa-
kinja, ona koja je stajala pod Isu-
sovim križem na Kalvariji. Majka
je dvojice apostola, Ivana i Jakova,
„sinova Zebedejevih”, onih što su
željeli sravniti gromom s neba ne-
gostoljubivo samarijsko selo, ona
koja je molila za svoje sinove pred-
nost pred ostalim apostolima, prva
mjesta, s lijeva i s desna. Njezino
hebrejsko ime Šalom znači: sreća
i mir, blagostanje i slično. Na grč-
kom bi se jeziku reklo Irena. Ona je
i među onim trima ženama koje su
na uskršnjo jutro žurile prema grobu
da dovrše pomazanje Isusova mrt-
voga tijela, kako su tražili propisi.
Štovanje svete Marije Salome vrlo je
živo u Palestini, u Carigradu, nekim
biskupijama u Francuskoj, Belgiji,
Italiji... Ova se svetica u svetačkoj
ikonografiji često nalazi u skupini
žena mironosnica s posudom dra-
gocjene pomasti. Najveća je njena
odlika što je vjerno pristajala uz Kri-
sta i sljedila Ga...na Veliki petak
nalazila se podno križa. Njezina je
ljubav išla i s onu stranu groba. Isus
je nagradio njezinu vjernost već na
ovome svijetu jer ga je među prvima
zavrijedila vidjeti uskrsla te okusiti
neopisivu radost uskrsnog jutra.
Sveti Matej opisuje taj susret ovako:
Najedanput im dođe Isus u susret pa im reče: „Zdravo.” One pristupiše k Njemu, obujmiše mu noge i pokloniše mu se. Na to im Isus reče: „Ne bojte se! Idite i javite mojoj braći da idu u Galileju. Ondje će me vidjeti.”

Među sveticama toga neopisivog susreta bila je i sveta Marija Saloma. Uskrsli se Isus pokazuje prije ženama nego apostolima. Za vrijeme Isusovih javnih nastupa apostoli su stajali naprijed, u neposrednoj Isusovoj blizini. Oni su bili u po-vlaštenom položaju. Zbog toga su se mogli oholiti, misliti da su nešto više od ostalih, osobito od pobožnih žena koje su i njih i Isusa okruživale. Ali kad je došla nevolja Isusove muke, uloge su se izmijenile. Uz trpećeg Isusa, na njegovu križnom putu i podno njegova križa, bile su i stajale one: žene.

Tako će još i danas žena u pod-
nošenju muka i požrtvovnosti
nadmašiti muškarca, pa i samoga
svećenika. Istina, u otvorenoj borbi
života muškarac je po svojoj naravi
hrabriji i djelotvorniji, ali u trplje-
nju i strpljivosti žena pokazuje veću
ustrajnost i jakost. Njezina je lju-
bab intimnija, čistija, nesebičnija,
pa stoga i vjernija. I danas Isus ima
među pobožnim svijetom puno div-
nih, velikodušnih ženskih duša. Bli-
zina i gledanje Gospodina donose
nebesko raspoloženje već ovdje na
zemlji pred svetohraništem, u svetoj
pričesti, a kako će biti tek jednom
u nebuh? Dok u gradu Jeruzalemu
vlada uzravanost, na ulicama bučno
brbljanje i galama, u Velikom vijeću
zabrinutost i srdžba, u Pilatovoj pa-
lači duboko neraspoloženje, dотle se
vani u tihim vrtovima, na osamlje-
nom poljskom putu zbiva taj mili
susret svetih žena s uskrslim Isu-

som, taj doživljaj pun nadzemaljske
utjehe. Isto je tako i danas po našim
crkvama u rane jutarnje ili večernje
sate (dok vani u gradu, u Babilonu,
vladaju buka, vревa i česti metež)
ponavlja se tihi susret pobožnih
duša – od kojih prevladavaju žene
– s Učiteljem pred svetohraništem,
u misi, na pričesti. U velikim su ne-
voljama koje su zahvaćale Crkvu u revolucionarnim previranjima
svuda po svijetu, pa tako i kod nas,
žene iznijele teret prijenosa vjere
sljedećim generacijama. Muškarci
su se morali sklanjati s horizonta
vjere jer su ih nemilosrdno zatva-
rali i ubijali. Muškarci su otišli u
kršćansku anonimnost. Sreća je
što su „veliki”, „moćni” i „pamet-
ni” muškarci prezirali žene, pa su
i njih i njihovu vjeru u svom pri-
jeziru puštali da opstanu. Danas je
sotona shvatilo da žena nije vrijedna
prijezira, da ga je svojom ponizno-
šću nadmudrila i zato nju sada diže
na pijedestal, veliča ju, čak navodi
neke muškarce da oponašaju žene
kako ne bi ni trebalo pravih žena...
kako bi uništilo i poništilo ženstvenost,
kako bi od svega učinio „miš-maš”,
ništa. Stoga na ovom sinodalnom
putu treba pitati žene što one misle o
sebi, o vjeri, o Crkvi, o muškarcima,
o djeci, o braku, a ne im stavljati u
usta „naše” odgovore, pa tko god
to bili „mi” (hijerarhija, muškarci,
mediji, znanost – teologija, biologi-
ja, psihologija...).

Frane Mandić, mlađi brat Matka Mandića, II. DIO

Dr. Mandić bio je u Trstu osoba kojoj su se mogli obratiti Hrvati koji su tamo živjeli, ali i svi drugi kojima je u Trstu bila potrebna medicinska pomoć. „Obratite se dr. Franu Mandiću, Via Malcanton No 2 ili dr. Andriji Longino (ospedale civico)”, poručio je u lipnju 1884. urednik Naše sloge.

Nače, ime toga mladog medicinara bilo je odmah iza prvopotpisanoga studenta prava Matka Luginje na popisu od tridesetšestorice Istrana akademičara. I njegov brat Matko Mandić, bogoslov u Gorici, bio je među supotpisnicima. Nakon triju godina u Grazu Frane Mandić od zimskoga je semestra 1874./1875. nastavio studij medicine na Sveučilištu Karla Ferdinanda u Pragu. Vjerojatno je to bilo povezano s odlaskom njegova brata Matka nakon završetka studija bogoslovije i zaređivanja 1874. u Trstu u Prag na studij prirodnih znanosti na ondašnjem Filozofskom fakultetu, a u sporazumu s biskupom Jurjem Dobrilom (1812. – 1882.), menicom i narodnim preporoditeljem. Nakon uspješno položenih ispita Frane Mandić je u četvrtak, 21. prosinca 1876. u Pragu „javno promoviran za doktora sveg liječništva“.

Unovačen u vojničku službu

Frane se vratio u Trst i u siječnju 1877. započeo službu kao

pomoćnik na trećem internom odjelu u Gradskoj bolnici. Već je u listopadu iste godine imenovan sekundarnim liječnikom Gradske bolnice. Krajem srpnja 1878. Austro-Ugarska je, prema zaključcima Berlinskoga kongresa europskih velevlasti, okupirala Bosnu i Hercegovinu. Mandić je morao prekinuti bolnički staž jer je bio unovačen u vojničku službu. Vijest o „imenovanju vojničkog liječnika u Bosni dr. Frane Mandića za pukovnijskog liječnika prvog reda“ prenijela je i *Naša sloga* iz hrvatskih novina u rujnu 1878. uz komentar: „A jedva su dvije godine da je svršio nauke! Najsrdaćnije Ti Frane svi čestitamo! Sretno nam se proslavljen povratio!“ No, ta se vijest zapravo odnosila na pukovnijskoga liječnika u Trstu dr. Šimu Mandića (1839. – 1920.), rodom iz Boljuna u Istri, koji je 1860. završio gimnaziju u Rijeci, prvi iz dijela Istre preko Učke. Vojni liječnici dr. Frane Mandić i dr. Nikola Ivanović, kapetan 46. regimente, podijelili su u ožujku 1879. u Travniku darove djeci za uspjeh postignut u učenju.

Liječnik u Trstu

Po povratku iz rata F. Mandić bio je liječnik u Trstu, a potkraj 1881. imenovan je pričuvnim pukovnijskim liječnikom i dodijeljen „vojničkom špitalu u Ljubljani“. Od 1. veljače 1883. njegov je brat Matko, po pozivu hrvatskih prvaka u Istri, preuzeo mjesto urednika *Naše sloge*. Dr. Mandić

Matko Mandić, brat Frane Mandića

u Trstu je bio osoba kojoj su se mogli obratiti Hrvati koji su tu živjeli, ali i svi drugi kojima je u Trstu bila potrebna medicinska pomoć. „Obratite se dr. Franu Mandiću, Via Malcanton No 2 ili dr. Andriji Longino (ospedale civico)”, poručio je u lipnju 1884. urednik *Naše sloge*. O ugledu koji je F. Mandić uživao barem se djelomice može zaključiti na temelju zabilješki u onodobnim novinama. Listajući ih, nailazimo na brojne riječi hvale i divljenja. Potpisuju ih potpredsjednik Zemaljskoga sabora u Poreču dr. Antun Dukić, nadžupnik u Karkavcu Jakov Ladavac, župnik dekan u Podgradu Antun Rogač i mnogi drugi, svi ističući osobitu požrtvovnost, liječničku vještinu i hvalevrijedno zauzimanje dr. Frane Mandića. (*nastavlja se*)

ZORA ŠEPIĆ i ĐINA (VIRĐINIJA) SRDOČ

Dok sam obilazio bolesnike i osobe starije životne dobi na terenu župe Motovunski Novaki pred božićne i uskrnsne blagdane, zapazio sam da su mnogi od njih već prešli 90. godinu i krenuli prema 100. Većina ih je umrla prije, dok su neke prešle prag 100. godine. Među njima je prva bila ANTICA CVITKO, rođena 5. 7. 1916., a preminula 1. 3. 2019. god. Ušla je, dakle, u 103. god. života.

U desetom mjesecu ove godine dvije su osobe preminule, u razmaku od pet dana, jedna u 101., a druga u 104. god. života.

Svi koji su ih posjećivali, stekli su isti dojam: i jedna i druga bile su smirene, s osmjehom na licu i krunicom u ruci. Iz njihova se primjera može zaključiti da i u tim godinama može čovjek biti sretan, ispunjen duhovnim mirom i koristan.

Treba samo naći pravi smisao života u krugu dobrih obitelji.

ZORA ŠEPIĆ rođena je 6. 11. 1920. god. u selu Francovići, župa Motovunski Novaki. Njezini su roditelji bili Petar Lakošeljac i Marija Kazalac.

Stupila je u brak vrlo mlada s Josipom Šepićem. Podigli su i odgojili šestero djece: tri sina i tri kćeri. Kad su djeca odrasla, išla su za svojim životnim pozivom. Jedini je sin Josip ostao na kućnom ognjištu. I nakon smrti oca Josipa ostao je uz svoju majku Zoru i sve do smrti bio joj je oslonac i radost. Uz njega se osjećala sigurnom i znala je svim posjetiteljima reći: „Nikad mi u životu ni bilo lipje. Nič ne delan,

nič me ne боли i sve mi daju.“ Uvijek energična znala je pokazati krunicu uz riječi: „To je moja forca!“ Svakoga je dana izmolila tri krunice. Jednu za prijatelje, jednu za neprijatelje i jednu za vjerne mrtve.

I te je večeri, 11. listopada, legla s krunicom u ruci, zaspala i usnula u Gospodinu.

ĐINA (VIRĐINIJA) SRDOČ, rođena je 4. 4. 1918. god. u selu Levaki, koje isto pripada župi Motovunski Novaki. Vjenčana je 6. 3. 1937. s Ivanom Srdočem.

Njima se u braku rodilo četvero djece: sin Berto i kćeri Palmira, Marija i Ana.

Nakon smrti muža, 16. 5. 1988. god., brigu o obitelji preuzeli su sin Berto i nevjesta Romanita, uz pomoć ostalih članova obitelji. Uz brigu i razumijevanje svih članova obitelji živjela je smirenog dugi vijek svoga života. Često je molila za sakramente isповijedi i pričesti, iz kojih je crpila snagu za dane koji su slijedili.

I njoj je krunica uvijek bila u ruci i molila je za određene nakane.

Potječe iz obitelji Levak, o kojoj su pisali I. Grah u Ladonji 1993. i biskup Ivan Milovan u Istarskoj Danici 2018.

Njezin je brat bio VIKTOR LEVAK (1905. – 1945.), uzoran vjernik, narodnjak i prijatelj svećenika. Bio je i odbornik za svoje selo u seoskom NOO-u.

„Sve zadatke odbornika savjesno je izvršavao. Nije odobravao nepoštenje, nasilje, protuvjersko sektašenje i hajku na svećenike...“ (I. Grah)

Dana 13. ili 14. veljače 1945. god. Viktor je pozvan iz kuće, gdje se grijavao na ognjištu. Pošao je u noć i nikad se više nije vratio kući. Zna se da je nakon zlostavljanja i mučenja bačen u jamu. Pokojnikova je žena tvrdila da je bačen u Svetivansku jamu kod Sv. Ivana od Šterne.

Drugi je brat pokojne Đine bio VLADIMIR (rođ. 1913.). Želio je biti svećenik. Bio je kolega nadbiskupa Josipa Pavlišića. Sjemenište je pohađao u Kopru, a bogosloviju u Gorici. Primio je već bio red poddakonata. Na blagdan Tijelova, 6. 6. 1937., popeo se na stablo da izvjesi zastavu za blagdan. Pao je, ozlijedio se teško i za nekoliko dana preminuo u bolnici u Gorici.

Njezin nećak EDO (rođ. 1933.), sin pok. Viktora, u želji da postane svećenikom, postao je đak sjemeništa u Pazinu. Bio je bistar i kao odlikaš bio je oslobođen male mature. Veseo zbog toga s prijateljima je išao na kupanje na pazinski potok. I utopio se. I tu je tužnu vijest opet morao javiti rodbini, tada podravnatelj sjemeništa, Josip Pavlišić.

GORAN LEVAK, praučnik spomenutoga VIKTORA, kao student druge godine medicine, odlučio se za svećenički stalež. Treći pokušaj u obitelji Levak. Kad je tu vijest čula njegova praprateta Đina, sada pokojna, uzeala je krunicu u ruke i svakoga dana molila za Gorana za vrijeme čitavoga njegova školovanja, da barem on uspije doći do oltara. Goran je uspio i svoju Mladu misu služio je u Motovunskim Novakima 2017. god. Na toj misi bila je prisutna i praprateta Đina. Pružila je Goranu, tada kao stogodišnjakinja, buket cvijeća, sretna što je Gospodin uslišao njezine molitve.

Gospodin neka je nagradi za sva njezina djela i molitve. Neka i sada pred licem Božjim zagovara nova svećenička zvanja „jer žetva je velika, a radnika malo“. (R. Koraca)

Mise za Vukovar

Dana 17. 11. 2021. uoči blagdana i sjećanja na 30 - tu obljetnicu stradanja Vukovara i Škabrnje održano je u crkvi Sv. Jurja na Starom Pazinu svečana sveta misa za sve poginute branitelje i civile, koji su na oltar domovine položili ono najvrijednije što svaki od nas posjeduje, a to je ŽIVOT. Baš je toga dana bilo i prigodno misno čitanje o žrtvi majke Makabejaca i njezinih sedam sinova koji su svi podnjeli mučeništvo za vjeru svojih otaca.

Župnik Željko Zec se u propovijedi osvrnuo na činjenicu da je i Isus, sam sin Gospodina Boga iz-

brao mučeništvo za spas svojega naroda. On je kao Sin Božji mogao odabrati i drugačiji put, ali nam se preko kalvarije i patnje prikazuje i pokazuje primjerom da je svaki put do velikih ideaala težak i popločen mnogim patnjama i trpljenjem.

Upravo su na isti način i naši branitelji u Vukovaru, Škabrnji i diljem Lijepe naše išli tim istim putem patnje i krvi, za bolje sutra onih koji su ostali iza njih. A mi smo dužni za njih moliti i prikazivati žrtve da nikada ne zaboravimo ono što su za nas uložili.

Na kraju euharistijskog slavlja župnik je pročitao vrlo dojmljivu pjesmu Silvija Strahimira Kranjčevića - Domovini čiji završetak glasi:

“Listati će stablo tvoje,
dok je one svete grude,
kud se naša čela znoje.

Ti ponosne širi grudi
dan je ovaj tvoja dika.
Vila slave već se budi
u vrh tvoga žrtvenika!

(Mirjana Ferenčić)

Fotovijest

TRVIŽ Sjećanje i spomen na žrtve Vukovara i Škabrnje uz molitve i svjetlo svijeća iz srca hrvatske Istre.

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o. Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

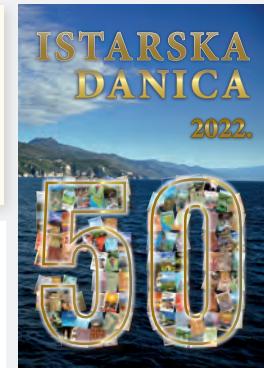
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Dantev trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

Radno vrijeme

Pon - pet 9-16 h, sub 8-13 h

Pon - pet 9-16 h, sub 8-13 h

Pon - sub 9-16 h

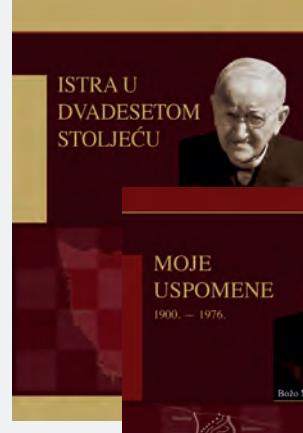
KATOLIČKI KALENDAR

2022.

SUJEĆANJ	VELJACA	OŽUJAK
1 Sv. Marija Bogor., Novi gradić	1 Sveti Branko, Ela Moravčić	1 Sveti Zvonimir, Štefan, Stjepan
2 Sveti Ivo, Franjo, Ivan, Josip	2 Sveti Vlado, Čakar (slag) papa	2 Sveti Juraj, Ivan, Karel
3 Ime Iacob, Genoveza, Crkva	3 Sveti Lovre, Petar, Željko	3 Sveti Juraj, Ivan, Karel
4 Adalbert, Lovre, Lovre, Lovre	4 Sveti Mihalj, Ante, Božidar	4 Sveti Juraj, Ivan, Karel
5 Embriata, Rude (slag vodi)	5 Agata, Donika, Silvan	5 Sveti Juraj, Ivan, Karel
6 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	6 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	6 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
7 Raymond, Lovre, Rajko	7 Teodor, Rokart, Orah	7 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
8 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	8 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	8 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
9 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	9 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	9 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
10 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	10 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	10 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
11 High, Paul, Horvat	11 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	11 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
12 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	12 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	12 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
13 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	13 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	13 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
14 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	14 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	14 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
15 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	15 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	15 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
16 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	16 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	16 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
17 Antun putnik, Zorko	17 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	17 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
18 Faust, Proka, Stevan	18 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	18 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
19 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	19 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	19 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
20 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	20 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	20 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
21 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	21 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	21 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
22 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	22 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	22 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
23 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	23 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	23 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
24 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	24 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	24 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
25 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	25 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	25 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
26 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	26 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	26 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
27 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	27 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	27 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
28 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	28 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	28 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
29 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	29 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	29 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
30 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	30 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	30 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre
31 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	31 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre	31 Lovre, Lovre, Lovre, Lovre

KATOLIČKI KALENDAR 2022.

2022.

2022.

2022.

2022.

MISNA VINA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Kontakt za nabavu: porec@josipturcinovic.com, 052/451 784

Žminjski turan

Zvonik župne crkve sv. Mihovila arkandela u Žminju u sastavu je središnjega dijela crkve, s njegove južne strane, s kojom čini skladnu cjelinu. Prema crtežima iz druge polovice 17. stoljeća bio je puno niži, masivniji, s jednom monoforom, a završavao je četverostranom piramidom te je imao i obrambenu ulogu.

Na dnu osmerokutne piramide kojom završava današnji veličanstveni *turan* glavne žminjske crkve, uklesana je 1801. godina, a odnosi se, kako zaključuje A. Šonje, na gradnju gornjega dijela zvonika, koji je neobično razvijen u odnosu na monumentalne osnove donjega dijela. Visok je 34 metra. Na zidovima prostorije za zvona otvaraju se klasične bifore čija okna dijele ukrašeni stupovi. „Iznad prostorije za zvona, odnosno na vrhu četverouglastog dijela zvonika, a ispod ogradi s kamenim stupićima, teče naokolo prominentna korniža, ukrašena gustim konzolama. Unutar kamene ogradi sjedi osmerokutna konstrukcija, takozvani bubanj koji na svakoj svojoj strani ima mali prozorčić, ukrašen naokolo arhitektonskim detaljima polukružnog i drugog oblika. Vrh ‘bubnja’ obrubljuje još jedan zidni vjenac koji je također poduprт gustim konzolama“, ističe o njemu Just Ivetac u *Istarskim uskličnicima*. Na samome vrhu piramidalnoga završetka nalazi se višestruki križ s vjetrokazom u liku sv. Mihovila.

U donjem dijelu južnoga zida zvonika ugrađena su tri grba koja njegovo podnožje smještaju u 14./15. stoljeće: grofova Devinskih (Duino) – štit raščetvoren dvjema horizontalnim polugredama koje se kutovima dodiruju u sredini; grb austrijskoga nadvojvodstva i grofova Walsee, koji u verziji bez boje izgledaju potpuno identično – polje štita prepolovljeno poprečnom gredom. Četvrti se grb, iz razdoblja baroka, nalazi na fasadi crkve, nedaleko zvonika. Prema mišljenu prof. Josipa Šiklića, riječ je o grbu Pazina (Žminj se nalazio u sastavu Pazinske knežije). Znakovito je da se oko središnje kule grba, kakva se nalazi i na pazinskom zvoniku, nalaze četiri osmerokrake zvijezde. Osam je broj koji označava uskrsnuće, simbolizira regeneraciju (preporod), pa se grb može povezati s oporavkom Žminja i Žminjštine nakon ratnih stradanja za Uskočkoga rata, smatra prof. Šiklić.

U zvonik se ulazi iz kapele sv. Barbare. Stubište je zvonika drveno. Ima dva zvona – iz 1922. i 1971. godine. Starije i veće zvono, bogato ukrasima, s reljefima sv. Mihovila i Srca Isusova, nosi više zapisa. Lijepi su latinski molitveni zazivi Srcu Isusovu i patronu župe sv. Mihovilu: COR IESV DONA NOBIS PACEM; S. MICHAEL ARCHANGEL / ORA PRO NOBIS. Talijanski natpis podsjeća na to kako je zvono bilo odneseno te kasnije vraćeno sredstvima ratne odštete: ASPORTATA DAGLI AVSTRIACI / IL GIORNO 5. 10. 1916. / RIFVSA COL BOTTINO DELLA VITTORIA / NELL ANNO 1922. Izliveno je u ljevanici Lapagna u Trstu, kako svjedoči natpis pri dnu. Na drugom, manjem zvonu, težine 541 kg, hrvatski je natpis: PRIGODOM 170 GODIŠNICE ZVONIKA / POSTAVILI ŽMINJCI / 1971. Za župnika Marcela Krebelu posvetio ga je 19. lipnja 1971. biskup dr. Dragutin Nežić, a kumovali su: ing. Bogumil Erman, Josip Karlović, Mate Orbanić i Dinko Pucić. Uz ova dva zvona, u prostoriji za zvona nalazi se i jedno sasvim malo zvono kojim bi se nekada, prema kazivanju sakristana i dugogodišnjega zvonara g. Bogumila Ermana, javljalo o smrti djeteta i njime se zvonilo za vrijeme djetetova pogreba. Također, to je najmanje zvono svaku večer (osim nedjeljom) pozivalo na Sv. krunicu, a u korizmene petke na Križni put. Žminjci znaju: kada se javlja o smrti muške osobe, završava se velikim zvonom (tona E1), a kada zvoni za pokojnicu, zvonjenje završava manjim zvonom (tona gis1). Automatsko električno zvonjenje monitorirano je za župnika Antuna Kurelovića 20. ožujka 1990., a 30. travnja sustav je proširen dodatnim sadržajem kampananja i toranskog sata. Brigom sadašnjega župnika Jordana Rovisa prošle je godine sanirano drveno stubište, a nedavno je izvana očišćen.

Valja spomenuti i najstarije žminjsko zvono, iz 14. stoljeća, zvonoljevača Manifredusa, koje se čuva u Zbirci zvona u Muzeju grada Pazina. (np)